

REV -

Ti nkehe chrónka Jesucristo k'uikon Juan

1

¹ Tíhi ti nkehe kjuakohę Díos Ìnchéni Jesucristo kixin tsochenka ch'an ti sin ch'ehe ixra ti jehe ch'an ti nkehe í kánhño isé tsohen. Méxra Jesucristo la ichr'án ch'an ti ángel kuènte ch'an kixin sinchenohe ch'in Juan, ti nkexro ch'ehe ixra ti jehe ch'an, kaín ti nkehe tsohen. ² Ndá xikaha ch'in Juan ikjin ch'an kaín ti nkehe k'uikon ch'an la ko ti nkehe chaxín tsíndáchro Díos kjuakoxin Jesucristo.

³ Díos sincheño ti nkexro nchekuáxin ti itan chrónka nkehe tsohen chr'éxin chóna ti xroon i, la ko ti nkexro tihin la ko nchexiteyá ti itan i, kixin ti ñao tsoxiteyá tíhi la ó tinkákichjína.

Juan ikjin xroon ts'áyéhe ti yato ninke

⁴ Janhan Juan ikjian ti xroon i ts'áyéhe ti yato ninke tjejó Asia. T'ayéhéra kjuasáya la ko kjuaxróxin kuènte Díos, ti nkexro itjen ijie la ko xráxin kjuák'e la ko xíki ínaá. Kjaxin ti yato Nchakuen ch'an tjejó ti trono kuènte ch'an mé tjajon kjuaxróxin, ⁵ la ko Ìnchéni Jesucristo, ti nkexro chaxín chrónka kaín nkehe ndoá, ti nkexro xrankíxín xechón, la ko chóna kjuachaxin t'etuenhen kaín ti sin rey siín chjasintajni. Jehe ch'an mé tjehe ch'an ti jeheni la ko ti ijnie ch'an mé k'uíjmáxin kaín ti ijieni. ⁶ Jehe ch'an mé kjuajon ch'an kjuachaxin k'ónani nchat'á kuènte ch'an kixin sich'ehe ni ixra It'eni Díos. Jehe ch'an mé ts'áyéhe ch'an kaín kjuasáya, la ti kjuachaxin kuènte ch'an mé ts'etqan nkochríxín. Mé xikaha tsohen.

⁷ Tsjehéra. Cristo la ó itsi chríkjan itji la kaín chojni ts'ikon, la ko kjaxin ti chojni kjuínchekjasóte ti jehe ch'an, la ko kaín chojni siín chjasintajni la tsotsjánka sin ti ó ts'ikon sin ti jehe ch'an. Mé

xikaha tsohen.

⁸ “Janhan ti xrankixín la ko ti tsjixín éxi ti letra A la ko Z, mé xikaha ichro Díos, ti nkexro chóna kaín kjuachaxin, ti nkexro itjen la ko xráxín kjuák'e la ko xíki inaá”.

Juan k'uikon kixin Cristo chóna kaín kjuachaxin

⁹ Janhan Juan, ijnko kichuára, janhan nkokón tjetjasóte éxi jahara kixin tinkachónkia Jesucristo la nkokón chónani ti kjuachaxin kuènte ch'an la ko jehe ch'an tjinkitsa ch'an ti jeheni kixin tsjachani ts'átsínka ni kaín ti nkehe náxrjónhña. Janhan mé kjuákua itén Díos la nixja kuènte Jesucristo ndá xikaha tjechjina ti nonte itjen nkosiñe ndaño it'in Patmos. ¹⁰ Ti ñao xraxinkakonxíni Inchéni la ikui Nchakuen Díos ti itjén la kujan kixin nótuñ mé itsen nixja ijnko nkexro éxi tsénxin ijnko trompeta. ¹¹ Mé ndáchro: —Janhan ti xrankixín la ko ti tsjixín éxi ti letra A la ko Z. Ikjian ijnko xroon kaín ti nkehe ts'ikuan la chr'ehén ti yato njnko tjejó Asia, ti njnko itjen Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, la ko Laodicea.

¹² Andá nkátjá tsjahá nkexro ti tjenixja la k'uíquañ yato candelero tsik'onaxin oro. ¹³ Andá nkosiñe ti yato candelero mé k'uíquañ ijnko nkexro éxi ti Xjeen Díos tsík'óna chojni, tjechr'inkáya ch'an ijnko ika kjíjin tichehe hasta toté ch'an la ko ijnko ika cinta jehó oro tjechr'inkat'óxin ti ntakuin ch'an. ¹⁴ Ti kaxihi ch'an la tjóá tsjehe éxi kaxre kolélo imá tjóá o éxi tsjehe ti chrínta, la ti ikon ch'an la éxi xrohi sichr'akjen. ¹⁵ Ti toté ch'an la éxi chika sinie tjákini tsjehe éxi nantá tsík'axrjexín itja. Andá ti itén ch'an la itsen tihini éxi nchónhña ndarío sítji xikaha. ¹⁶ Ti itja ch'an chjina mé chóna yato konotsé. Andá ti ir'ua ch'an mé t'axrjexín ijnko chika espada iyo, ñájín taté. Andá ti nkayakon ch'an la imá tjákini tsjehe éxi ti ñao ti ó imá tjákini.

¹⁷ Andá ti ó k'uíquañ la kjuachr'ítsinka ti itjen toté ch'an éxi ik'uen xikaha. Andá jehe ch'an kjuák'etja itja ch'an ti janhan la nixja ch'an ndáchro ch'an:

—Chrakonhña. Janhan ti xrankixín la ko ti tsjixín. ¹⁸ Janhan ti nkexro tjechón. Janhan ik'uen, kjánchó ijie la tjechuñ inaá la itjén

nkochrín. Janhan chonta ti llave kuènte ti kjuach'én la ko ti tjejó ti sin tsík'en. ¹⁹ Méxrā ikjian ti nkehe k'uíkuḡ, ti nkehe sítóhen ijie la ko ti nkehe tsōhen chr'éxín. ²⁰ Tíhi ti nkehe t'axrjexin ti nkehe noehña chojni kuènte ti yato konotsé k'uíkuḡ chóna ti tjaná chjína, la ko ti yato candelero tsík'ónaxin oro. Ti yato konotsé mé t'axrjexín ti yato ángel t'ayakonhen ti yato nḡko la ti yato candelero mé t'axrjexín ti yato nḡko.

2

Ti tan k'uáyéḡ ti yato nḡko: Ti tan k'uáyéḡ nḡko itjen Éfeso

¹ 'Ikjian ti xroon ts'áyéḡ ti ángel t'ayakonhen ti nḡko itjen Éfeso: “Xḡkíhi ichro ti nkexro chóna ti yato konotsé ti itja chjína la ko xritjak'e nkōsiñe ti yato candelero tsík'ónaxín oro: ² Janhan choxian kaín ti ixrā tjejóch'era kjónté imá ixrā la ko tónínkakhñara kjónté siín ti sin ich'e nkehe jínahña. Kḡaxin nóna kixin titekákuenhñara ti sin ndáchro kixin apóstol, kjánchó chaxínhña tihi, xrich'ia sin. ³ Nchónhña kjuasótia la kónínkakhñara la jína kjuich'era ti ixrā kuèntana la k'óxrjéhyara. ⁴ Kjánchó toxrjínahña ijko nkehe ich'era kixin í tjuèhyara ti janhan éxi ti nantá kjuankíxinra. ⁵ Méxrā xraxinkáonra nkexrín k'uekjak'éra la ikjanra tinkachónkira Díos. Tḡḡhéra ti nkehe jínahña ich'era la ikjanra tinkachónkira ch'an éxi ti xrankixixín. Andá ti nahi, la tjoka tsjasán la tsakjían ti candelero kuèntara ti tsjinkíhyara ti nkehe nduáhya tjenkayaxinra. ⁶ Kjánchó chàna kixin tóxrjínahñara ti nkehe ich'e ti sin nikolaítas kixin kḡaxin janhan toxrjínahña tíha. ⁷ Ti nkexro jína tihin la chrókuíhin ti nkehe níxjéḡ Nchakuen Díos ti nḡko: Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá la tsḡjāḡ kjuachaxin sinie sin ti ito t'óna ti inta tjajon kjuachón nkochrín itjen ti itjen Díos.”

Ti tan k'uáyéḡ ti nḡko itjen Esmirna

⁸ 'Ikjian ti xroon ts'áyéḡ ti ángel t'ayakonhen ti nḡko itjen Esmirna: “Ti nkexro itjen xrankíxixín la ko tsjixixín, ti nkexro ik'uen

la xechón ínaá mé ndáchro: ⁹ Janhan nóna kaín ti nkehe tjejoch'era. Nóna nkexrín tjejótjasótera la ko nóara, kjánchó ti chaxín la ricora. La nóna kixin t'ántaxíhanra ti sin ndáchro kixin judío, kjánchó chaxínhña, kixin jehe sin mé ti ninkue Satanás. ¹⁰ Méxrā chrakonhñara, kjónté tsjasótiara kixin tí jínahña la tsochr'axenhen nkojín ti jahara ndoexhiso kixin tsotsjehe nkexrín ti jahara la tichánxín tsjasótiara ite ñao. Kjánchó titekáonra ti janhan hasta its'enra, ndá janhan tsotjahára ti corona kuenté kjuachón nkochrín. ¹¹ Ti nkexro jína tihin la chrókuíhin ti nkehe níxjehe Nchakuen Díos ti ninko: Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá la í tsjasótehya sin ti yóxin its'en chojni.”

Ti itan k'uáyéhe ti ninko itjen Pérgamo

¹² 'Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakonhen ti ninko itjen Pérgamo: “Mé xikihi ichro ti nkexro chóna ti chika espada ijnó ñájín taté: ¹³ Janhan nóna kaín ti nkehe tjejóch'era la ko nóna kixin tjejora ti t'etōan Satanás, la kjónté xikaha la t'itjáñahñara ti janhan la ko ti nkehe tjejochohénra itsi chr'éxín. Kjónté ti ñao ik'uen ch'in Antipas, ti nkexro jína kjuínchexiteyéhe ti janhan la k'óñáxín sin ch'an ti tjejora, ti t'etōanxin Satanás la kuitōehyara kuitekaonra ti janhan. ¹⁴ Kjánchó toxrjínahña iso ti nkehe nduáhya tjenkayáxinra kixin tjinkakonhñara tsítóhera ti nkehe kjuako Balaam, ti nkexro k'uetuehen Balac kixin chrókjuasin ijie ti sin israelita chrókjonie ti nkehe tsíchroxihin sin ti nkehe tsíkjanōña la ko chróchóna sin chojnichjin ókjé, jehya ichjién sin. ¹⁵ Kjāxin ntiha tjejó iso ti sin tjinkakonhña tsítóhe ti nkehe tjako ti sin nicolaítas, ti sin tjínkākohña. ¹⁶ Méxrā chrókjanra chrókuinkachónkira Díos. Andá ti nahi, la tjoka tsjasán ti tjejora la tsjājōnkianxinra ti espada t'axrjexín ir'ua. ¹⁷ Ti nkexro tjinkaon tsihin la chrókuíhin ti nkehe níxjehe Nchakuen Díos ti ninko: Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá la tsotjahā kjuachaxin sinie sin ti maná ómó itjen la ko tsotjahā sin ijnko ixrō tjóá la ti ixrō mé tjenkáni ti ihnié sin nixin ninkexró noehña. Jehó ti nkexro ts'áyéhe tíha mé tsonohe.”

Ti itan k'uáyéhe ti ninko itjen Tiatira

¹⁸ 'Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakonhen ti n̄nko itjen Tiatira: “Mé x̄ikihi ichro ti Xjeen Díos, ti nkexro chón̄ta ikon éxi xrohi síchr'ákjen la ko chón̄ta toté éxi chika sinie tják̄ini tsjehe.

¹⁹ Janhan nóna kaín ti nkehe tjejoch'era la ko nóna nkexrín tjeḡhera ti janhan la ko jína tinkachónkira ti janhan la ko ti ixr̄a tjejoch'era la ko t̄iṭoéhyara ti janhan kjónté t'atsínka ra nkehe náxrjónhña. La nóna kixin ijie la āntsí ich'era ixr̄a kuèntana ke ti xrankíxixín. ²⁰ Kjánchó tóxrjínahña ijnko ijie chontara kixin tjájonra kjuachaxin tjako ti tjan Jezabel, ti nkexro ndáchro kixin nixja itén Díos, kjánchó jehó ch'iyehē tjan ti sin kuèntana kixin chrókjuasinko sin ijie chojnichjin ókjé jehya ichjién sin, la chrókjonie sin ti nkehe tsichroxihin sin ti nkehe tsíkjanḡña.

²¹ Janhan kuitḡh̄a tjan intsí kixin chrókjuinkí tjan ti nkehe nduáhya tjenkayáxin tjan, kjánchó tjinkakonhña tjan tsitḡhe tjan ti ijie tjasinko tjan chojni ndoa. ²² Méxr̄a ijie la s̄intaníha tjan la tsjak'etsinka tjan ijnko cama, la kaín ti nkexro tsjasinko tjan ijie la tsjasóte sin ti tsítḡehya sin ti nkehe kjuako tjan. ²³ La janhan ts'óñá ti xjeen tjan. Ndá x̄ikaha kaín n̄nko tsonohē kixin janhan choxian ti nkehe tjenkayáxin sin la ko ti nkehe tóhen āsén kaín chojni, la janhan tsjénkahā nkojnko nkexro éxi ti ixr̄a kjuich'e.

²⁴ Kjánchó ti ísora tjejora chjasin Tiatira chréhyara ti nkehe nduáhya tjako sin la kochoxínhñara ti nkehe nchek'in sin ti nkehe ómó kuènte Satanás la janhan í tsotjáhyara íjnko ixr̄a. ²⁵ Mexr̄a ti nkehe chontara la t̄iṭoéhyara hasta tsokjanjia janhan. ²⁶ Andá ti nkexro tsjacha sinchexiteyá kaín ti nkehe kjuákua hasta tsjixin la janhan tsotjahā sin kjuachaxin ts'etueñhen sin kaín nación.

²⁷ T'aná mé kjuajon kjuachaxin tsétḡan. La x̄ikaha jehe sin ts'etueñhen sin ti nación éxi chróchón̄ta sin ijnko ntavara tsik'onaxin chica kixin chróchjéhe sin ti nación la éxi ichi tsík'onaxin nchetje mé x̄ikaha tsokuén. ²⁸ La kjaxin tsotjahā sin ti konotsé itji nchítjen. ²⁹ Ti nkexro jína tihin la chrókuíhin ti nkehe níxjehe Nchakuen Díos ti n̄nko.”

Ti itan k'uáyéhe ti n̄nko itjen Sardis

¹ 'Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakonhen ti n̄nko itjen chjasin Sardis: “Ti nkexro chón̄ta ti yato Nch̄akuen Díos la ko chón̄ta ti yato konotsé me ndachro xikihi: Janhan nóna kaín ti ixr̄a tjejoch'era la ko nóna kixin jahara la ijnko chojni tsík'en kjónté ihnkera kixin tetsjehéra ichrora kjáncho tsik'era. ² T'àyara la t'ayakohénra ti nkehe kuitq̄he kjónté í tsjéhya kixin ó chjína its'en kj̄xin. Kixin ó k'uíqūn kixin ti ixr̄a ich'era la kánhñó jína t'ikon Díos. ³ Xraxinkáonra ti nkehe xrákohara la ko kuíhira la chrókjuin̄chexiteyára la ko chrókjanra chróxraxinkáonra Díos. Andá ti nahi la tsjasán éxi ijnko xíchee la t̄sonoahñara nkesa tsq̄hen tíha. ⁴ Kjánchó nax̄a tjejó iso sin ti chjasin Sardis nax̄a kjuínchekj̄tahya sin ti iké sin mé jehe sin ts'ájik̄ian sin la tsochón̄ta sin ika tjóá kixin jehe sin la jína ti ixr̄a kjuích'e sin. ⁵ Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá me ts'inkáya sin ika tjóa la ko tsq̄xíkahya ti ihnié sin tjejónixin ti xroon sínixín ihnié ti sin tsochón̄ta kjuachón la ko janhan tsoxr̄anka kixin choxian sin nkayakon T'aná la ko nkayakon ti sin ángel kuènte ch'an. ⁶ Ti nkexro jína tihin la chrókuíhin ti nkehe níxjeh̄e Nch̄akuen Díos ti n̄nko.”

Ti tan k'uáyéhe ti n̄nko itjen Filadelfia

⁷ 'Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakonhen ti n̄nko itjen Filadelfia: “X̄ikihi ichro ti nkexro tjóá la ko chaxín, ti nkexro chón̄ta ti llave kuènte rey David, ti nkexro tsakitjeh̄e ti puerta la ninkexró tsjachahya ts'ekjéhe, andá ti ts'ekjéhe ch'an la ninkexró tsjachahya tsakitjeh̄e. ⁸ Janhan nóna kaín ti nkehe tjejoch'era. Méxr̄a kjuaké ijnko puerta tjexrjankehe la ninkexró xitjahya ts'ekjéhe, kixin kjónté kánhñó fuértera la kjuin̄chexiteyára ti nkehe kjuákua la ko kjuin̄chemáhñara ti janhan. ⁹ Méxr̄a ts'ikonra ti nkehe s̄it'ah̄a ti sin ninkué Satanás xrich'ia sin ndachro sin kixin judío sin ichro andá chaxínhña. Janhan ts'etuahan sin kixin ts'ejóxin toch'in sin nkayakuanra ndá t̄sonohe sin kixin tjuah̄a ti jahara. ¹⁰ Jahara kuitekáonra ti nkehe kuétuq̄hanra la k'oxrjehyara méxr̄a jína ts'ejora, la janhan ts'áyakoh̄an ti jahara ti ó itsi ti nkehe

naxrjonhña tsohen kuenté chjasintajni kixin xikaha tsotsjaha á tsjacha ti chojni chjasintajni ts'átsínka tíha. ¹¹ Janhan la í séhya ndá tsokjan. Méxrā t'ayakohénra ti nkehe chontara kixin ninkexró chrókuakitsjahyara ti corona. ¹² Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá mé sít'ána ijnko muro kuènte nínkué Díos la í sátsjixinhña sin ntiha. La janhan tsokjian ti cuerpoe sin ti ihnié Díos la ko ti ihnié chjasén Díos, ti Jerusalén nixin tsixin nkaya nkajní ti itjen Díos. La kjaxin tsokjian ti nina nixin tsochónta ntiha. ¹³ Ti nkexro jína tihin la chrókuíhin ti nkehe níxjehē Nchakuen Díos ti nínko.”

Ti itan k'uáyéhe ti nínko itjen Laodicea

¹⁴ 'Ikjian ti xroon ts'áyéhe ti ángel t'ayakonhen ti nínko itjen Laodicea: “Xikihi ichro ti nkexro nchexiteya kaín nkehe, ti nkexro chrónka kaín nkehe ndoá la ko chaxín. Ti nkexro kjuích'enaxín Díos kaín ti nkehe siín, me xikihi ichro: ¹⁵ Janhan nóna kaín ti ixrā tjejoch'era. Nóna kixin jahara la ní jehya ikin o sóara. Kjá antsí jína ti chrókókinra o chrókósóara. ¹⁶ Kjánchó jehó yásora la jehya ikinra la ni jehya sóara. La ti its'ia janhan la ts'okjan ti jahara. ¹⁷ Kixin jahara ndáchrora kixin ricora la ó chontara kaín nkehe la í ticháxianhñara ninkehó. Kjánchó noahñara kixin chontahyara kjuachéhe la ko jehya jína tjejora, nóara, ntakótánra la ko tjóhínra. ¹⁸ Méxrā ntaxraxinkáonra kixin ts'énara ti oro náxrjón tsík'axrjexín itja chonta janhan ndá chaxín tsoricora. La tsénara ti ika tjóá kixin ts'ínkayára ndá í tsosuáhyara kixin tjóhínra. La ko janhan tsjájuan ti xroan colirio tsjankí ikonra kixin jína ts'ikonra. ¹⁹ Janhan tjéntuáha kaín ti nkexro tjuaha. Méxrā ikjanra tinkachónkira Díos. ²⁰ Janhan itjén ndója nchia, tjét'eyā. Ti nkojín nkexro chrókuíhin taná ndá chrókuakitjehē ti ndoe la chrók'uixahān ntiha la chrókjóniēkian ti jehe sin la ko janhan. ²¹ Ti nkexro tsjacha sinchexiteyá la tsjájuan kjuachaxin ts'ejótjaxiko sin ti janhan ti tétōanxian éxi janhan kjuácha ndá T'aná kjuajon kjuachaxin tetjaxian ti itjen ch'an t'etoan ch'an. ²² Ti nkexro jína tihin la chrókuíhin ti nkehe níxjehē Nchakuen Díos ti nínko.”

Ti sin tjikosáyehe Díos nkaya nkajní

¹ Ndá chr'éxin tsjahá la k'uíquān nkaya nkajní itjen ijnko puerta tjexrankehe. Ndá ti itan kuihan saoxin éxi trompeta mé, ndáchro: —Tít'ótjen ntihi ndá janhan tsjáko ha kaín ti nkehe tsohen chr'éxin —ichro.

² Ndá tuénxín ikui ti kjuachaxin Nchakuen Díos k'uayáha ndá k'uíquān ijnko trono itjen nkaya nkajní andá ti trono mé tjetjāxin ijnko nkexro. ³ Andá ti nkexro tjentjāxin ti trono mé imá tjákini tsjehe éxi ti ixro jaspe o ti ixro cornalina. Andá nkondatjén ti trono mé itjen ijnko konchecha tjákini tsjehe éxi ti ixro esmeralda.

⁴ Landá nkondatjén ti trono mé k'uíquān veinticuatro trono ndá ntiha mé tjejótxāxin ti veinticuatro sin táda, tjejóchr'inkaya sin ika tjóá la tjejóya corona tsík'ónaxin oro ti ikja sin. ⁵ Ndá nkondatjén ti trono mé síchjéexín la ko sítjonta la ko itsjé ruido. La nkayakon ti trono la kjaxin tjejóche yato xrohi mé tíha ti yato Nchakuen Díos.

⁶ Kjaxin nkayakon ti trono la itjen ijnko ndaña tjákini éxi xroxro tsjehe.

Ndá chjínaxón ti trono la ko nkondatjén ti trono la tjejó noó nkexro tjejóchón chóna nchónhña ikon ti nkayakon la ko nóton.

⁷ La ijnko ti nkexro tjechón k'uíquān saó mé éxi koxra tsjehe, andá ti yóxin mé éxi ijnko koxintáxjān, andá ti níxin mé tsjehe éxi chojni. Andá ti noóxin la éxi ijnko kotjuānhnko xritjaká xikaha. ⁸ Andá ti noó nkexro tjejóchón mé nkojnko la chóna injon kañeñe la ko chóna nchónhña ikon nóton la ko nkondatjén, la nchakotjin la ko tie mé títoehya sin ndáchro sin:

Imá jína, tjóá jaha,

Ìnchéni Díos, jaha chonta kaín kjuachaxin.

Jaha ti xránkixixín itjen la ko itjen ijie la ko ts'inka ínaá.

⁹ Andá ti nkexro tjejóchón nkoyaxón chjéhe sin kjuasáya Díos la ko tjikosáyehe sin la ko níxjehe sin ti nkexro tjetjāxin ti trono mé ti nkexro tjechón ijie la ko nkochr'ixín. ¹⁰ Ndá ti veinticuatro sin táda la t'ejóxin sin toch'in sin nkayakon ti nkexro tjentjāxin ti trono la ko tjikosayehe sin ti nkexro tjechón ijie la ko nkochr'ixín, la takjijin sin ti corona la tjak'e sin ti itjen ti trono, ndáchro sin:

¹¹ Ìnchéni la ko Díos kuènténi, jaha la imá jína

t'ayéhé kaín ti kjuasáya kixin jaha chonta kaín kjuachaxin;
kixin jaha kjuich'éna kaín ti nkehe siín
kixin jaha kóxríhan xikaha ts'óna
la kaín k'óna.

5

Ti libro la ko ti kolélo

¹ Andá itja chjína ti nkexro tjetjaxin ti trono, k'uíkuḡn ijnko libro mé tsíkjin sin nkaxenhen la ko ndója la ko tjejotséxin yato sello.

² Kjaxin k'uíkuḡn ijnko ángel chóna nchonhña kjuachaxin me itsén kjuanchankí ndáchro:

—¿Xá nkexro chrókjuacha chrókuakitjehē ti libro i la ko chrókuakitsjehe ti sello chóna?

³ Kjánchó ninkexró kjuátēehya ti nkajní, ni chjasintajni o chrínki chjasintajni kixin chrókuakitjehē ti libro ni tjachahya sin tsokómá sin. ⁴ Andá janhan imá tsjanka kixin kohya ninkexró chrókjuacha chrókuakitjehē ti libro kixin chrókjuinchekuaxin ti nkehe chóna o chrókomá. ⁵ Andá ijnko ti sin táda tjejó ntiha mé ndáchro:

—Tsjankahya, kixin ti Koxra kuente Judá, ti nkexro tsík'axrjeníxin David mé kjuacha. Méxra jína tsakitjehē ti libro la ko ti yato sello chóna —ichro ti ch'in táda.

⁶ Ndá tsjaha la k'uíkuḡn kixin nkosiñé ti trono la ko nkosiñé ti tjejó ti noó ti nkexro tjejóchón la ko nkosiñé ti tjejó ti sin táda mé ntiha tjexín toté ijnko kolélo, éxi ó tsík'óná sin xikaha tsjehe la chóna yato ntèé la ko yato ikon. Mé tíha ti yato Nchakuen Díos tsík'ítuenhen t'ayakonhen kuenté chjasintajni. ⁷ Andá ti kolélo la kuakja ti libro itjen itja chjína ti nkexro tjetjaxin ti trono. ⁸ Ndá ti ó kuakja ch'an ti libro la ti noó sin tjejóchón la ko ti veinticuatro ti sin táda la k'uejóxin toch'in sin nkayakon ti kolélo. Kaín sin mé tjejoxraá sin arpa la ko xraá sin copa tsík'ónaxin oro síkaón chinko xraxé náxrjón. Mé tíha ti oración kuente kaín ti sin tsíkjinchetjóá ch'an. ⁹ La itsje sin ijnko canto nixin ndáchro:

Jehó jaha jína tsakja ti libro la ko tsochríjñan ti sello chóna;
kixin k'óná sin ti jaha la ko ti ijniá k'uēnaxían ti jeheni kixin

ts'áyéhe Díos,
Jaha k'uèna chojni kaín nkexrín tsjehe la ko kaín ngiva la ko
chojni kaín chjasin la ko kaín nación.

¹⁰ Jaha mé kjuich'éna reyes la ko nchat'a ti jeheni kixin
sich'ehe ni ixra it'eni Díos,
la ko kjuánjvan kjuachaxin ts'etqani ti chjasintajni.

¹¹ Ndá naxa tsjaha la kuihan itén nchónhña ángel tjejó
nkondatjén ti trono la ko itén ti sin tjejóchón la ko ti veinticuatro ti
sin táda. Mé ti número tsjéxin sin la millones la ko millones. ¹² La
itsen ndachro sin:

Ti kolélo k'óñá chojni,
mé ti nkexro ts'áyéhe kaín ti kjuachaxin la ko ti nkehe tjeje siín,
la ko ti kjuaxrexinkaon jína la ko ti kjuachaxin ts'etqan
mé xikaha tsjsjoni kjuasaya la ko tjikosáyeheni ti jehe ch'an.

¹³ Kjaxin kuihan kixin kaín ti nkehe kjuich'éna Díos siín nkajní la
ko chjasintajni la ko ti nkehe siín chrínkí nonte la ko kaín nkehe
siín chrínkí ndaño, ndáchro:

Ti nkexro tjetjaxin ti trono la ko ti kolélo mé ts'áyéhe kaín ti
kjuasáya
kixin chóna kaín kjuachaxin ts'etqan nkochrín, méxra
tsjikosáyeheni ch'an.

¹⁴ Andá ti noó sin tjejóchón mé ndáchro:

—Mé xikaha tsqhen.

La ko ti veinticuatro ti sin táda mé k'uejoxin toch'in sin la chjehe
sin kjuasáya ti nkexro tjechón nkochrín.

6

Ti yato sello

¹ Andá k'uíquañ kixin ti kolélo la kuakitjehe saoxín ti yato sello
ndá kuihan kixin ijnko ti noóxin ti sin tjejóchón mé éxi kjóna
xikaha itsen nixja, ndáchro:

—¡Xrákiá!

² Andá tsjaha la k'uíquañ ijnko kokate tjóá, andá ti nkexro tekjen
ti kokate mé chóna ijnko arco la k'uáyéhe ijnko corona la jehe

ch'an kjuacha ch'an la naxa xikjacha ch'an inaá.

³ Andá ti xítjehē ti yóxin sello mé kuihan ti yóxin nkexro tjechón itsen ndáchro:

—¡Xrákiá!

⁴ Andá k'uaxrje ijnko kokate kjátse. Andá ti nkexro tekjen ti kokate mé k'uáyehē ijnko espada ijié la k'uáyehē kjuachaxin kixin tsatsiin ti kjuaxróxin siín chjasintajni ndá ti chojni siín ntiha la jehí ts'óñá kícho.

⁵ Ndá ti xítjehē ti níxin sello la kuihan itsen nixja ti níxin nkexro tjechón ndáchro:

—¡Xrákiá!

Ndá tsjahá la k'uíquañ ijnko kokate tié. Andá ti nkexro tekjen ti kokate mé tjexriá ijnko báscula. ⁶ Landá kuihan nixja ijnko ti nkexro itjen nkosiñe ti tjejó ti noó ti sin tjejóchón, mé ndáchro:

—Ijnko kilo noa trigo o iní kilo cebada ts'ite kaín ti chichaon tsjachá chojni ti ixra sich'e nkojnko ñao. Kjánchó ti aceite la ko ti vino la chrókjuinchek'itjañahña.

⁷ Andá ti ó kuakitjehē ti kolélo ti noóxin sello mé kuihan ti noóxin ti nkexro tjechón itsen ndáchro:

—¡Xrákiá!

⁸ Ndá tsjahá la k'uíquañ ijnko kokate siñe. Andá ti nkexro tekjen mé it'in Kjuach'én. Landá nóton tíhi mé chréhē ti nkexro t'ayakonhen ti tjejó ti sin tsík'en. Ndá yói sin k'uáyehē sin kjuachaxin kixin ti noóxin parte ti chojni siín chjasintajni la espada ts'oñaxín sin, la ko ts'oñaxin sin kjinta la ko ichin la ko kaín ti iko jehē siín.

⁹ Andá ti ó xitjehē ti n'óxin sello mé k'uíquañ kixin chrínkí ti altar mé tjejó asén ti sin tsík'en kixin kuéchrónka sin itén Díos la kuituehya sin tinkáchónki sin ch'an. ¹⁰ Mé itsen ndáchro sin:

—Jaha Díos chonta kaín kjuachaxin, jaha ti nkexro tjóa la ko chrónka kaín nkehe chaxín. ¿Xá hasta nkesá sijnchekitqexían ijié ti sin siín chjasintajni, ti sin k'óñá ti jeheni? ¿Xá hasta nkesá tsjenka sin ti nkehe nduahya kjuich'e sin?

¹¹ Ndá k'uáyehē sin ika tjóa la k'úituenhen sin kixin naxa tsok'éhe sin íso ñao, hasta tsoxitjajia ti sin tsitekaon Díos naxa

t'itjaña ts'enxín sin éxi k'uenxin ti sin a xikaha.

¹² Andá tsjahá ti ó xítjehe ti njonxin sello, ndá imá kuinkí nonte. Ndá ti ñao la kótié éxi ti ika t'inkaya sin ti it'en chojni. La ti nitjó la kókjátse éxi ijñi tsjehe. ¹³ Andá ti konotsé la xèjixín nkajní síti chjasintajni éxi ti inta t'óna to higo xenjin ti ito yoa ti imá chjehe xrinto. ¹⁴ Ndá ti nkajní la k'uitjaña éxi tonhen ijnko xroon xrèya xikaha. La kaín ti ijna la ko ti nonte ntsíntsi siín nkosiñe ndaño la sákjui ókjé. ¹⁵ Andá kaín ti sin reyes siín chjasintajni la ko ti sin t'etōan, la ti chojni rico, ti chojni chóna kjuachaxin la ko kaín ti chojni ch'exón ixra la ko ti chojni ich'e ti ixra kuènte mé k'uejómá sin nkaxenhen itjo la ko chrínki ti ixro yéhyé siín nteje. ¹⁶ La ndáche sin ti ijna la ko ti itjo:

—Xrákiá xrátja ti jeheni t'éjománi kixin chrók'uíkonhñani ti nkexro t'etōan tjetjāxin ti trono la ko ti kjuachrakon ijie tsjajon ti kolélo, ¹⁷ kixin ó ikui ti ñao sinchekjasóte ti Kolélo la ko Díos ti jeheni la, ¿xá nkexro chrókjuacha ntiha? —ichro sin.

7

Ti 144 mil chojni chóna sello

¹ Andá chr'éxin k'uíkuān noó sin ángel tjejóxin toté nkojnko chrínta ti chjasintajni kixin t'ayakonhen sin ti noó nketín tjixin xrinto kixin tsochjéhya imá chrítaón chjasintajni la ko chrítaón ndaño la ko ti inta yoa. ² Kjāxin k'uíkuān íjnko ángel kjuixín nó tjitoxin ñao, la chóna ti sello kuènte Díos tjechón. Ndá itsen k'uéyehē ti noó ángel tsík'ayéhē kjuachaxin sincheníhi nonte la ko ndaño. ³ Ndáchro:

—Nahi, naxā ncheníehñara ti nonte la ko ti ndaño la ko ti inta siín, hasta tsjixin itsa xroye totjin ti sin ch'ehe ixra ti Díos kuènténi —ichro ch'an.

⁴ Ndá kujhan ti número ti sin chóna ti sello mé ciento cuarenta y cuatro mil chojni, kaín ti sin tsík'axrjeníxin ti sin israelita. ⁵ Teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Judá, teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Rubén la ko teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Gad, ⁶ teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Aser, teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Neftalí, teyó mil ti sin

tsík'axrjeníxin Manasés, ⁷ teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Simeón, teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Leví, teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Isacar ⁸ teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Zabulón, teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin José, la ko teyó mil ti sin tsík'axrjeníxin Benjamín chón̄ta xroye kuènte Díos.

Itsjé chojni chón̄ta ika tjóá

⁹ Andá ti ó kjuixin tíha, ndá tsjah̄ la k'uíkūn nchónhña chojni tjejó, ninkexró tsjachahya ts'ekin, chojni tsík̄ix̄in kaín nación la ko kaín nkexrín tsjehe sin, kaín ngiva la ko kaín chjasin, mé tjejóxin toté sin nkayakon ti trono la ko nkayakon ti kolélo la tjejóchr'inkáya sin ika tjóá la tjejóya kajni ti itja sin. ¹⁰ La kaín sin itsen ndáchro sin:

Díos kuènténi jaha mé kjuínchekaá ti jeheni.

Jaha tetj̄axian ti trono la ko ti kolélo mé kjuínchekaá ti jeheni

—ichro sin. ¹¹ Ndá kaín ti sin ángeles tjejóxin toté nkond̄tjén ti trono la ko nkond̄tjén ti sin táda la ko ti noó sin tjejóchón mé kaín sin k'uejóxin toch'in sin hasta kaxin ikja sin nonte nkayakon ti trono la chjéhe sin Díos kjuasáya, ¹² la ndáchro sin:

—Mé xikahan tsonhen. Tsochjéheni Díos kjuasáya kixin kaín ti kjuaxrexinkaon jína chón̄ta ch'an, la imá t'et̄oan ch'an la ko tsjikosáyeheni ch'an.

Tsjikosáyeheni ti kjuachaxin kuènte ch'an kixin tjink̄itsa ch'an ti jeheni nkochr̄ix̄in. Amén.

¹³ Andá ijnko ti sin táda itjen ntiha mé kjuanchankí, ndáchro:

—Ti sin tjejóchr'inkáya ika tjóá la, ¿xá nkexro tíha la ko nketí tsík̄ix̄in sin?

¹⁴ Ndá janhan ndáxr̄jan:

—Inchéni, jaha la ó noha.

Ndá jehe ch'an ndáchro ch'an:

—Ti sin í mé tsík̄ix̄in sin ti kjuachrakon ijié ikui chjasintajni, la jehe sin ó ikjūn sin ti iké sin la ko kótjuáxin sin ijnié ti kolélo. ¹⁵ Mé x̄ik̄aha, ijie la tjejó sin nkayakon ti trono kuènte Díos la tie ko nch̄akotjin tjikosayehe sin Díos nkaxenhen ti njnko kuènte ch'an.

Andá ti nkexro tjetjaxin ti trono mé t'ayakonhen ti jehe sin. ¹⁶ La í ts'enixhña sin kjinta la ko ìnta la í tsochjánhñña sin ñao la ko ti sóa kuènte ti ñao la í sincheníehña ti jehe sin ¹⁷ kixin ti Kolélo itjen nkosiñe ti trono mé ts'ayakonhen ti jehe sin éxi ti nkexro t'ayakonhen ti kolélo kuènte; sátsjiko ch'an ti jehe sin ti sítjiá ìnta tjajon kjuachón, la Díos ts'óni ti ndakon sin.

8

Ti yatoxin sello

¹ Andá ti ó kuakitjehe ti kolélo ti yatoxin sello chóna ti libro la kókohya ninkehó ruido chjina it'õ hora ti nkaya nkajni. ² Ndá chr'éxin k'uíkuan yato sin ángeles tjejóxin sin toté sin nkayakon Díos, la nkojnko sin k'uáyéhe sin nkojnko trompeta. ³ La chr'éxin ikui ijnko ángel kjuák'exin toté nkayakon ti altar mé xraá ijnko ihnti tsík'onaxin oro. Ndá k'uáyéhe nchónhña chinko xraxé náxrjón kixin tsjiko ti oración kuènte kaín ti sin tsík'óna xjeen Díos, tsjak'e chrítaón ti altar tsik'onaxin oro itjen nkayakon ti trono. ⁴ Andá ti ihnchi kuènte ti chinko la ko ti oración kuènte ti chojni tsík'óna xjeen Díos, mé chrìinxin itja ti ángel, ti itjen Díos. ⁵ Andá ti ángel mé kuakja ti ihnti la kjuínchekaón ti xrinta siín ti altar la ik'ué nó chjasintajni. Landá k'uixikjonta la k'uixin ruido la ko k'uixikjónkixín la ko kuinkí nonte.

Ti yato trompeta

⁶ Andá ti yato sin ángeles chóna nkojnko trompeta mé ó yaxíhin sin ts'anoa sin.

⁷ Ndá ti ángel saxín k'uánoa ti trompeta, mé k'uaniá toni la ko xrohi sinkíkjanxín ijni, mé ikui chrítaón chjasintajni. Ndá iche níxin parte ti nonte la ko níxin parte ti inta la ko kaín ti kayoa siín.

⁸ Andá ti yóxin ángel k'uánoa ti trompeta mé éxi ijnko ijna ijie síchr'ákjen xrohi la sákjui k'uánótjenkí ndaño ndá ti níxin parte ti ndaño la k'óna ijni. ⁹ La ik'uen níxin parte ti iko siín chrínkí ndaño la ko níxin parte ti ntabarco la k'uaniánkí ìnta.

¹⁰ Andá ti níxin ángel k'uánoa ti trompeta, la k'uánótjexin nkajni

ijnko konotsé ijié, éxi ijnko xrohi ijié tjeche. Mé k'uánótjenkí níxin parte ti ndarío la ko níxin parte ti sít'axrje ìnta. ¹¹ Andá ti konotsé me it'in Itsjá, landá ti níxin parte ti ìnta la kótsjá, la xikaha itsjé chojni k'uenxin ti ìnta kixin itsjá.

¹² Andá ti noóxin ángel k'uánoa ti trompeta, la kjuíncheníhi níxin parte ti ñao, níxin parte ti nitjó la ko níxin parte ti konotsé. Méxra níxin parte la kótié la í kohya t'inkaséña níxin parte ti nchakotjin la ko tie.

¹³ Ndá naxa tsjaha la kuihan kixin ijnko ángel tjetjaká nkosiñe nkajní mé itsen ndáchro: “ ¡Ay, ay, ay nóa ti sin tjejó chjasintajni ti ó tsondáchro ti trompeta ts'anoa ti iní ángel naxa t'itjaña”, mé xikaha ichro!”

9

Ti n'óxin trompeta

¹ Andá ti n'óxin ángel k'uánoa ti trompeta, mé k'uíkuan ijnko konotsé k'uánótjexin nkajní la ikui chjasintajni, la k'uáyéhe ti llave kuènte ti tòye ninka síin nchakuen jínahña. ² Ndá xitjehé ti tòye ninka la ntiha k'uaxrjexin ihnchi éxi ti ihnchi t'axrjexín ijnko itja, landá ti ñao la ko ti nkajní mé kótié kixin ti ihnchi k'uaxrjexin ti tòye a. ³ Ndá ti ihnchi mé k'uaxrjexín itsjé kochjoá sákjui kuenté chjasintajni. La k'uáyéhe kjuachaxin kixin jína siñehe chojni éxi ñehe ti konchija síin chjasintajni xikaha. ⁴ La k'uítuenhen kixin sincheníehña ti kayoa síin chjasintajni la ko ninkehó nkehe yoa la ko ninkehó ntayoa, jehó ti chojni chóntahya ti sello kuènte Díos ti totjin. ⁵ Kjánchó k'uáyéehya kjuachaxin kixin ts'óñá ti chojni. Nahi. Jehó sinchekjasóte va chojni in'ó nitjó; andá ti kjuatjote mé yóhe éxi tjetéxin ti niehe chojni ijnko konchija. ⁶ La ti ñao a, la itsjé chojni tsotjinkaon its'en, kjánchó xitjahya its'en sin. Kjónté tjinkaon sin la ti kjuach'én la tsinkehe ti jehe sin.

⁷ Ti kochjoá mé tsjehe éxi kokate tjejóchónhen sátsjiko va guerra sátsjikajon va. Ti ikja mé chóna ijnko nkehe éxi ijnko corona tsík'ónaxin oro xikaha, ndá ti nkayakon la éxi nkayakon chojni xikaha. ⁸ Ti kaxihí mé yóhe éxi kaxihi chojnichjin, andá ti ñeno la

yóhę éxi ñeno koxra. ⁹ Ti ntęe va la chóna éxi ijnko nkehe tsík'ónaxín chika. Andá ti ruido kuente ti kañeñee va, la éxi ti ruido kuente nchónhña ntacarreta tinkánkákjen kokate ti ó siín guerra.

¹⁰ Chóna ntañé éxi ntañé konchija xikaha la ko ich'ié mé tíha ti sinchekjasótexín ti chojni in'ó nitjó. ¹¹ La chóna va ijnko rey t'etuñhen va mé tíha la ti ángel kuente ti tõe ninka. Mé ihnié ti ángel ti ngiva hebreo mé Abadón, ndá griego mé Apolión, la yoí mé t'axrjexín kixin tíha mé sinchek'itjáña kaín nkehe.

¹² Mé xikaha ti kjuachrakon xrankíxixín la ó k'uatsínka. Kjánchó naxa t'itjáña í yaá kjuachrakon tijie itsi.

¹³ Andá ti njonxin ángel k'uánoa ti trompeta, la kuihan itén ijnko nkexro k'uaxrjexín ti tjejó ti noó ntèe ti altar tsik'onaxin oro itjen nkayakon ti itjen Díos. ¹⁴ Mé ndáche ti njonxin ángel chóna ti trompeta xikihi: —T'oxindankehéra ti noó ángel tjejóchroé chjínaxón ti ndarío ijié it'in Eufrates.

¹⁵ Ndá xikaha xindankehe noó ti sin ángel tjejóchónhen ti hora, ti ñao, ti nitjó la ko ti nánó, kixin sátsji ts'óñá níxin parte ti chojni siín chjasintajni. ¹⁶ Ndá kuihan ti número kuente ti soldado tjejókjen kokate mé doscientos millones sin.

¹⁷ Mé xikihi k'uíquau ti kokate: ntakuin ti sin tjejókjen mé chóna chika kjátse, azul la ko sinie. Ndá ikja ti kokate la éxi ikja koxra xikaha, la ti ir'ua va mé t'axrjexín xrohi, inhchi la ko azufre. ¹⁸ Ndá níxin parte ti chojni mé k'uenxin ti inhchi, ti xrohi la ko ti azufre k'uaxrjexín ir'ua ti kokate. ¹⁹ Ti kokate la chóna kjuachaxin ti ir'ua va la ko ti ntañé va kixin ti ntañé va la tsjehe éxi konche chóna ikja la tíha ti ncheníexín chojni.

²⁰ Andá íso ti chojni k'uenxinhña ti ichin la kjónté kjuinkíhya sin ti nkehe tjenkayáxin sin la kuítęehya sin ti tinkáchónki sin ti jínahña la ko ti nkehe tsíkjanõña tsik'ónaxín oro, plata, bronce, ixro la ko inta, ti nkehe t'ikonhña, tienhña la ko tjihya. ²¹ Kuítęehya sin ti nkehe jínahña ich'e sin éxi ti t'óñá kícho sin, nchekjiko kícho sin, chóna sin ókjé chojnichjin jehya ichjién sin la ko teé sin.

Ti ángel la ko ti libro intsí

¹ Ndá chr'éxín k'uíkuḡn ijnko ángel imá chónṡa kjuachaxin k'uinkajinxin nkajní, tjenkakjan itji la ti ikja ch'an la chónṡa ijnko koncheḡḡ. Andá ti nkayakon la imá tjákini éxi ti ñao, andá ti toté la éxi xrohi síchr'ákjen tsjehe. ² Mé tjexraá ch'an ijnko libro intsí tjexrankehe, la kjuák'e ti toté chjína chrítaón ndañao landá ti toté ikjon chrítaón inche. ³ Ndá itsen nixja ch'an éxi tójnḡ ijnko koxrḡ, la ti yato tjonta la kjuátēyá ti itén ch'an. ⁴ Ndá ti ó kjuixin ndáchro ti yato tjóntá, la janhan chrókjian ti nkehe ndáchro, kjánchó kuiḡḡn itén ijnko nkexro nkaya nkajní ndáchro:

—Chronkahya ti nkehe ndáchro ti yato tjónta la ko kjinhña ninkehó.

⁵ Andá ti ángel kjuak'e ijnko toté ndañao la ijnko toté tjekjen inche mé kjuayḡ itja ch'an nó nkajní. ⁶ La k'uákjenxin ch'an ihnié ti nkexro tjechón nkochríxín, ti nkexro kjuích'éna nkajní, chjasintajni, la ko kaín ti nkehe siín la ko ndañao, ndáchro: “Í séhya naxḡ tsoxrjén ⁷ ndá tsjixraká ti ñao ndá ti yatoxin ángel ts'anoa ti trompeta ndá tsoxiteyá ti nkehe jehó Díos nohe, éxi ti tsíchenka ch'an ti sin kuéchrónka itén ch'an óse.”

⁸ Andá ti itén ti nkexro kuiḡḡn k'uaxrjexín nkajní mé nixjana ínaá ndáchro: “Tikákjá ti libro intsí tjexrankehe tjexraá ti ángel kjuak'e toté chrítaón ndañao la ko chrítaón inche.”

⁹ Ndá sákjuiá ti itjen ti ángel la kjuáncháḡḡ ti libro intsí ndá jehe ch'an ndáchro ch'an: “Tákjá, la inte. Ti ó tsochr'axenhen ir'ua la tsoxé éxi itsjen kotsjentá, kjánchó ti ó tsjiji tsḡḡ la imá tsotsjá.”

¹⁰ Ndá kuakjaá ti libro intsí tjexraá ti ángel la kjonié. Ndá ti ó chr'axáḡḡn ir'ua la imá ixé éxi itsjen ndá chr'éxín la imá kótsjá ti ó kjuiji nkaya tsḡḡ. ¹¹ Ndá k'ueṡṡḡḡn ch'an ndáchro ch'an: “Ticháxin tsochronkaxián itén Díos ínaá kixin tsihin nchónhña chjasin, nación, ngiva la ko reyes.”

11

Iyó sin ichr'án Díos tsochronkaxin

¹ Andá ti ángel mé kjuajon ijnko ntavara éxi itji xikḡḡḡ tsjehe,

xrachuaxin nkehe, la ndáchro:

—T'inkatjen tjáchoḡa ti n̄nko kuenta Díos, ti altar la ko k̄j̄axin tékian nkekjaín ti sin tjejó ntiha tinkáchónki Díos. ² Kjánchó ti nd̄asin la tjáchoḡahya kixin tíha la ó k'uáyéhe ti chojni tinkáchónkihya Díos kixin ts'etḡan sin ti chjasin Jerusalén iní nánó kot'o. ³ Andá janhan tsochr'an iyó ti sin kuèntana tsochronkaxin sin ti nkehe chaxín kuèntana ti iní nánó kot'o la tsochónta sin ika tie.

⁴ Ti yaá sin i, mé ti iyó inta olivo la ko ti iyó candelero tjejó ti itjen Díos, ti Ìnché kuenté chjasintajni. ⁵ Andá ti nkojín sin tjinkaon sich'ehe nkojín nkehe jínahña ti yaá sin, la xrohi ts'axrjexín ir'ua ti sin a, la tsjaaka kaín ti chojni tsonínkakonhen ti jehe sin hasta its'en sin. Andá ti nkojín sin tjinkaon sich'ehe nkojín nkehe jínahña ti sin a la k̄j̄axin sin x̄ik̄aha ts'exin sin. ⁶ Jehe sin la tsochónta sin kjuachaxin ts'etḡan sin kixin tsoxrakoahya ichrin ti iní nánó kot'o tsonixja sin itén Díos la ko tsochónta sin kjuachaxin kixin ti ìnt̄a la ts'óna ijn̄i la ko sinchekjasótexín sin chojni kaín ti ichin siín, itsjé veces éxi tjinkaon sin. ⁷ Andá ti ó tsjixin tsochronka sin ti itén Díos, ndá ti iko j̄eḡhe ts'axrjexín ti tòȳe n̄nka mé tsjajonko ti jehe sin, la ti iko mé tsjacha la ts'óñá ti jehe sin. ⁸ Andá ti cuerpo kuènte sin mé ts'ejotsinka ti nt̄ia kuènte ti chjasin ijié, ti chjasin tsíkjak'enk̄ani sin Ìnchéni ntacruz, mé k̄j̄axin nchek'in sin Sodoma la ko Egipto. ⁹ Andá ti iní ñ̄aḡo kot'o mé kaín chojni itsjé chjasin, kaín nkexrín tsjehe, kaín ngiva la ko kaín nación mé ts'ikon sin ti sin tsík'en ts'ejótsinka ntiha la tsjajonhña sin kjuachaxin tsoxravá. ¹⁰ Andá kaín ti chojni chjasintajni la tsochéhe sin kixin ó ik'uen ti yaá sin a, la tsjasin sin kia la ko sinchek̄itḡh̄en kícho sin nkehe kixin ó ik'uen ti yaá sin kuéchrónka itén Díos kixin jehe sin la kjuaxróxinhña kuék'íxin sin ti kuék'ejó ti sin a. ¹¹ Kjánchó ti ó ts'átsínka ti iní ñ̄aḡo kot'o, la Díos sinchexechón ti jehe sin inaá la ts'áya sin ts'ejoxin toté sin, la kaín chojni ts'ikon sin ti jehe sin la imá tsochrakon sin. ¹² Ndá yói sin kuíhin sin ijnko nkexro itsen nixja nkaya nkajní ndáchro:

—Chriña ntihi.

Ndá ijnko it̄j̄i chriinxín sin nkajní la kaín ti chojni nínkakonhen ti

jehe sin la k'uikon sin kixin xikaha kóhen. ¹³ Ndá tuénxín imá kuinkí nonte la ijnko ite parte ti chjasin ntiha la k'uitjáña la ko yato mil chojni ik'uen. Ndá kaín ti chojni xéhe la imá chrakon sin la kjuankíxin kjuikosáyehe sin Díos itjen nkaya nkajní.

¹⁴ Mé tíhi ti yóxin kjuachrakon kóhen, kjánchó ti níxin kjuachrakon la ó kui chjína.

Ti yaṭoxin trompeta

¹⁵ Andá ti yaṭoxin ángel k'uánao ti trompeta la kuíhin sin ijnko itan nkajní itsen ndáchro:

Kaín kjuachaxin kuènte ti chjasintajni mé kjaxin k'óna kuènte Díos la ko Cristo kixin jehe ch'an ts'etṭan ch'an nkochríxín. ¹⁶ Andá ti veinticuatro ti sin táda tjejótxin sin ti trono itjen nkayakon Díos mé k'uejóxin toch'in sin hasta kéhe ikja sin nonte la chjéhe sin Díos kjuasáya. ¹⁷ Ndáchro sin:

—Tjáhani kjuasáya, Ìnchéni Díos, chonta kaín kjuachaxin.

Jaha xráxín kjuák'e, itjen la ko xik'inka ínaá.

Jaha k'uayéhé ti kjuachaxin ijié, la jaha tsjankíxian tséṭan.

¹⁸ Kaín nación kónínkaon,

kjánchó ó ikui ti ñao sìnchekjasóte sin

Ó ikui ti ñao sìnchekitṭexían ijié ti sin tsík'en

la ko jaha tsjénkehé ti sin kjuit'aha ixra chrónkaxín itan,

ti sin ó kjuínchetjóá la ko ti sin kjuikosáyehe ti ihniá,

á chojni ntṭo o chájan ntsíntsí.

La jaha sìnchek'itjáña ti nkexro nchek'itjáña ti chjasintajni.

¹⁹ Ndá xitjehé ti njnko kuènte Díos itjen nkaya nkajní, ndá k'uikon sin kixin ntiha itjen ti arca tjejóya ti nkehe tsík'etṭan Díos. Ndá tuénxín k'uixin kjónkíxín, ruido la ko k'uixin kjónṭa la ko kuinkí nonte la ko k'uaniá toni.

12

Ti chojnichjin la ko ti dragón

¹ Ndá chr'éxín mé k'uikuṭan konhen ijnko nkehe ijié ti nkajní: mé

ikui ijnko chojnichjin chón̄ta iké t̄ják̄ini éxi ñ̄go tsjehe la ti nitj́o itjen chrínkí ti toté tjan la ko tjenkáya ijnko corona chón̄ta teyó konotsé ti ikja tjan. ² Ti chojnichjin i mé í johya tjan la t'óyako tjan tóxakonhen tjan kixin t̄joté sinchekokj́ihi tjan ti ixjan. ³ Xrin̄ahña kóhen ijnko nkehe ijié ti nkaj̄ní: mé ikui ijnko dragón kjátse chón̄ta yato ikja la ite ntèe la chón̄ta corona nkojnko ti ikja. ⁴ Landá ti ntañé mé k'uíjt̄saxín níxin parte ti konotsé siín nkaj̄ní la ik'ue xrakoa chjasintajni. Ndá kjuak'e nkayakon ti chojnichjin i séhya sinchekokj́ihi ti ixjan kixin t̄jinkaon sinie ti ó tsokj́ihi. ⁵ Ndá ti chojnichjin mé kjuínchekokj́ihi tjan ijnko xjan ndoa. Jehe ch'an mé tsochón̄ta ch'an ijnko vara chika ts'etoexin ch'an kaín nacíon. Kjánchó ti ixjan kjuínchekokj́ihi tjan mé sákjuiko Díos ti itjen ti trono kuènte ch'an. ⁶ Landá ti chojnichjin la kuinká tjan sákjuí tjan nteje kixin ntiha itjen ijnko nketí tsjak'e tjan tsikjich'éna Díos la ntiha tsoxrajon nkehe sinie tjan iní nánó kot'o.

⁷ Ndá xrin̄ahña k'uixin ijnko kjuanínkaon ijié ti nkaj̄ní; mé ti ángel Miguel la ko ti íso sin ángeles mé kjuajonko ti dragón la ko ti ángel kuènte ti dragón. ⁸ Kjánchó kjuachahya ti dragón la í chrókjuahya k'uejó sin nkaya nkaj̄ní isé. ⁹ Ndá x̄ik̄aha kuakitsjexín sin nkaj̄ní ti dragón, ti konche ósé ikj́í mé it'in diablo la ko Satanás, ti nkexro ch'iyehē ti chojni siín kuenté chjasintajni la ko kaín ti ángel kuènte, la ik'ue sin xrakoa chjasintajni.

¹⁰ Ndá kuihan itén ijnko nkexro nkaya nkaj̄ní itsen ndáchro: —Ijie la ó ikui ti kjuachón, ti kjuachaxin la ko ti t'et̄oanxin Díos kuènténi la ko ti kjuachaxin kuènte Cristo kixin ó kjuixin k'uaxrjexín nkaj̄ní ti nkexro kuék'eka ije ti kíchoni, ti nkexro k'uekjanchia ije nchakotjin la ko tie nkayakon Díos. ¹¹ Ti sin kíchoni mé kjuacha sin kuaá sin kixin ti ijn̄ié ti Kolélo k'uitji la ko ti nkehe jína chrónkaxín sin la chrakonhña sin kjónté ik'uen sin.

¹² Méxr̄a ijie la tsochéhe ti nkaj̄ní la ko kaín ti nkexro tjejó ntiha. Kjánchó nóa ti nkexro tjejó chjasintajni la ko ti ndañao kixin ó k'uinkajin ti jínahña la imá nínkaon kixin nohe kixin í kánhño isé its'e.

¹³ Andá ti dragón ti kónohe kixin k'uánótjexin nkaj̄ní ndá kjuankíxin chréhe ti chojnichjin kóchón̄ta ijnko xjan ndoa kixin

chrókóñá. ¹⁴ Kjánchó Díos chjéhe ti chojnichjin yaá kañeñe ijié kuènte kotjuanhnko kixin jína tsjaká tjan sátsji tjan nteje tsinkehe tjan ti dragón. Sátsji tjan la ntiha tsoxrajon nkehe sinie tjan iní nánó kot'ò. ¹⁵ Ndá ti dragón mé kuakitsjexín ir'ua yeé ìntà éxi ijnko ndarío kixin ts'átjoáko ti chojnichjin. ¹⁶ Kjánchó ti nonte la kjuinkĩtsa ti jehe tjan kixin ti nonte la kuakitjehē ti ir'ua la ik'ui kaín ti ìntà k'uaxrjexín ir'ua ti dragón. ¹⁷ Andá ti dragón la imá kónínkakohen ti chojnichjin la sákjuikjeyá ti sin naxa kjéhya tjan kixin tsjajonko sin, mé tíha la kaín ti sin titekaon ti nkehe tsík'etōan Díos la ko titekaon ti nkehe tsíchronka Jesucristo. ¹⁸ Andá ti dragón la kuéchónhen ti chrínta ndañao.

13

Ti yaá bestia

¹ Kjuak'éxian totená chrínta ntañao la k'uíquuan k'uaxrjexín ntiha ijnko iko ijié la ko imá jjehe chóna yato ikja la ko ite ntèe la nkojnko ti ntèe mé chóna nkojnko corona la nkojnko ikja mé chóna nkehe t'ántaxienxin Díos. ² Ti iko ijié k'uíquuan mé yóhe éxi ijnko kotónchi nteje, kjánchó ti toté la éxi toté ko oso la ti ir'ua la éxi ir'ua koxra. Ti dragón mé kjuajon kjuachaxin kixin imá ts'etōan ti iko ijié. ³ Andá ijnko ikja ti iko mé tsíchrit'ò ijié la chóna chrók'uenxín, kjánchó ti tsíchrit'ò la kuitōhe jína, ndá kaín chojni kuenté chjasintajni la chrakon sin kixin xikaha kóhen ndá kuitekaon sin ti iko ijié a. ⁴ Ndá kjuikosáyehe sin ti dragón kixin jehe kjuajon ti kjuachaxin k'uáyehē ti iko ijié, la kjaxin kjuikosáyehe sin ti iko ijié ndáchro sin:

—¿Xá nkexro chrókóyóhe éxi ti iko ijié i, la ko xá nkexro chrókjuacha chrókjuajonko?

⁵ Ti iko ijié i la kjaxin k'uáyehē kjuachaxin tsonixja la tsondáchro kixin t'etōan la ko ts'ántaxínhjin Díos la chóna kjuachaxin ts'etōan iní nánó kot'ò. ⁶ Ndá xikaha kjuích'e ti iko ijié, k'uántaxíhjin Díos la ko k'uántaxíhjin ti ihnié ch'an la ko ti nínko itjen nkaya nkajní la ko kaín ti sin tjejó ntiha. ⁷ Kjaxin k'uáyehē kjuachaxin kixin tsjajonko ti sin tinkáchónki Díos hasta ts'óñá la ko kjaxin k'uáyehē kjuachaxin

kixin ts'etueñhen chojni kaín nkexrín tsjehe, kaín chjasin, kaín ngiva la ko kaín nación. ⁸ Ndá kaín ti chojni siín chjasintajni mé kjuíkosáyehe ti iko ijié. Mé ti chojni a la xráxín sínixínhña ihnié sin ti k'óna chjasintajni, la ko kjaxin sínixínhña ihnié sin ti libro kuènte kjuachón, chóna ti kolélo k'óñá sin.

⁹ Ti nkexro jína tihin la chrókuíhin tíhi. ¹⁰ Ti nkexro sátsjiko sin ndoechjiso la ndoechjiso sátsji; ti nkexro tsjayaxin espada la espada ts'enxín. Tíhi mé t'axrjexin kixin ti sin tinkáchónki Díos la ticháxin ts'itja sin kixin, kjónté tsjasóte sin, la tsitoehya sin tsinkachónki sin Díos.

¹¹ Andá chr'éxin k'uíkuñ ijnko iko ijié k'uaxrjexín nonte, mé chóna yaá ntè éxi ntè ijnko kolelo, kjánchó nixja éxi ti dragón.

¹² La kjaxin chóna kaín ti kjuachaxin éxi chóna ti iko ijié saoxín la t'etueñhen ti chojni siín chjasintajni kixin tsinkachónki ti iko ijié saoxín, mé ti iko tsíchrít'õ ikja ndá kuitohe jína. ¹³ La kjaxin kjuasin kjuaxroan ijié la hasta xrohi k'uánótjexin nkajní ikui chjasintajni, la nchónhña chojni k'uikon. ¹⁴ Ndá xikaha kjuích'iyehé itsjé chojni kixin ti kjuaxroan kjuasixin ti kjuachaxin tsíkajon ti iko ijié saoxín. Ndá chr'éxin la k'uetõan kixin ti chojni siín chjasintajni mé sich'éna ijnko nkehe tsíkjanõña tsotsjehe éxi ti iko saoxín tsíchrít'õxin espada la naxa kjuák'echón. ¹⁵ Andá k'uáyéhe kjuachaxin kixin jína tsochjéhe kjuachón ti nkehe tsíkjanõña kuènte ti iko ijié saoxín, ndá jína tsonixja la ko ts'oña ti nkexro tsinkáchónkihya ti nkehe a. ¹⁶ Kjaxin ts'etõan kixin kaín chojni la ko kaín chájan, chojni rico õ chojni nóa, chojni ch'exón ixra õ nahi, mé tsochóna xroyé itja sin chjína õ totjin sin. ¹⁷ La ninkexró xrokjuahya ts'ena la ninkexró xitjahya sinchekji ti chóntahya ti xroye õ ihnié ti iko ijié õ ti número kuènte ti ihnié. ¹⁸ Tíhi la ticháxin tsienxín chojni jína. Ti nkexro tienxín la chrókónohe kixin ti número kuènte ti iko ijié, mé número kuènte chojni mé tíha la seiscientos sesenta y seis.

14

Ti ison kuènte ti ciento cuarenta y cuatro mil chojni

¹ Ndá tsjahã la k'uíkuñ kixin ti kolélo la tjexín toté chrítaón ti ijna

Jerusalén. Jehe ch'an la ko ciento cuarenta y cuatro mil chojni tjejoko ch'an chón̄ta ihnié ch'an la ko ihnié ti It'é ch'an ti totjin sin.
² Ndá chr'éx̄in kuj̄han ijnko itan nkaya nkaj̄ní, éxi ti ruido kuènte ndarío ijié la ko éxi ti tjonta itsen. Ti itan kuj̄han la éxi itsjé chojni it'in ison arpa. ³ La itsje sin ijnko canto n̄xin nkayakon ti trono la ko nkayakon ti noó sin tjejóchón la ko ti sin táda. La ninkexro xrokjuahya t'itja ti canto itsje sin; jehó ti ciento cuarenta y cuatro mil, ti sin kuaá tsik'axrjekjaxin ti chojni siín chjasintajni. ⁴ Ti sin i mé kóchóndahya sin chojnichjin ókjé, la tjóá tjejó sin, chréhe sin ti kolélo kjónté nketí sátji. Jehe sin mé kuakitsekjaxín Díos ti siín ijié; la jehe sin mé ti ofrenda saoxín k'uáyéhe Díos la ko ti kolélo.
⁵ La k'uaxrjexinhña ninkehó kjuach'ia ti ir'ua sin, la ninkehó ijié chóntahya sin ti tjejó sin nkayakon ti trono kuènte Díos.

Ti nkehe chrónka ti iní ángel

⁶ Andá k'uíkuān ijnko ángel tjetjaká nkosiñe nkaj̄ní chrónka ti itan tsaáxini nkochríx̄in kixin tsihin ti chojni siín chjasintajni la ko kaín nación, chojni kaín nkexrín tsjehe, kaín ngiva la ko kaín chjasin.

⁷ Ndá ti ángel mé itsen ndáchro:

—Tjikosáyehéra Díos la ko chjehéra kjuasáya kixin ó kjuixraká ti ñao sinchekitoexín ch'an ijié kaín chojni. Tjikosáyehéra ti nkexro kjuích'éna nkaj̄ní la ko chjasintajni, ndañao la ko ti sít'axrje ìnta.

⁸ Ndá chréhe ti yaáxin ángel, ndáchro:

—Ó kjuixin k'uitjáña, ó kjuixin k'uitjáña ti chjasin ijié, ti chjasin Babilonia. Ti chjasin kjuakohé kaín ti iso chjasin tsjasin ijié la ko tsinkachonki ti nkehe tsíkjanõña.

⁹ Ndá chr'éx̄in chréhe ti níxin ángel la itsen, ndáchro:

—Ti nkojín nkexro tsjikosáyehe ti iko ijié la ko ti nkehe tsíkjanõña kuènte o tsochónta xroye ti totjin o ti itja chjína, ¹⁰ la Díos imá tsonínkaon landá sinchekjasótexín ch'an kaín sin ti xrohi la ko azufre, mé ti sin ángel la ko ti kolélo la ts'ikon nkexrín tsjasóte sin.

¹¹ Ti ihnch̄i kuènte ti xrohi tjasótexín sin mé tsochr̄iin nkochríx̄in la xrokjuahya tsok'éhe sin nchakotjin la ko tie kixin kuinkáchónki sin ti iko ijié la ko ti nkehe tsíkjanõña kuènte la ko chón̄ta sin ti xroye kuènte ti ihnié. ¹² Méxra ti nkexro tinkáchónki Díos la ko

nchexiteyá ti nkehe t'etqan ch'an la ko t̄itoéhya sin chréhe sin
ch'in Jesús, la tsoxrjehya sin.

¹³ Ndá kuj̄han ijnko itan kuj̄xin nkajní ndáchro:

—Ikjian tíhi: “Náxrjón chéhe ti nkexro its'en tinkáchónki Ìnchéni
ndesi ijje.” Jeén x̄ikaha, ichro Nchakuen Díos. Jehe sin mé
tsok'éhe sin kixin ó kjuích'e sin ixra la Díos tsjenkehe ti jehe sin
kaín ti ixra jína kjuích'e sin.

Ti nkehe tsík'óna chjasintajni

¹⁴ Ndá tsjaha la k'uíquān ijnko it̄j̄ t̄jóá la chrítaón ti it̄j̄ la tetj̄xin
ijnko nkexro tsjehe éxi ti Xj̄en Díos k'óna Chojni, la tjenkáya ijnko
corona tsík'ónaxín oro ti ikja ch'an la ko tjexraá ch'an ijnko chika
hoz imá taté. ¹⁵ Andá ijnko ángel k'uaxrjexín n̄jnko mé itsen
n̄ixj̄he ti nkexro tetj̄xin chrítaón ti it̄j̄, ndáchro:

—Ichr'án ti hoz kuènta la it̄j̄á ti nkehe k'óna kixin ó kjuixraká ti
ñao, la ti nkehe tsík'óna chjasintajni la ó tsícha.

¹⁶ Ndá ti nkexro tetj̄xin chrítaón it̄j̄ mé ichr'án ti chika hoz
kuenté chritaón chjasintajni la kjuejo ti nkehe tsík'óna ntiha.

¹⁷ Ndá chr'éx̄in mé k'uaxrjexín ijnko ángel ti n̄jnko itjen nkaya
nkajní la kj̄xin tjexraá ijnko chika hoz imá taté. ¹⁸ Ndá k'uaxrjexín
ijnko ángel ti altar la chón̄ta kjuachaxin ts'et̄uēnhen ti xrohi la
itsen k'uéȳhe ti nkexro tjexraá ti chika hoz imá taté ndachro:

—Tjankíxian ichr'an ti chika hoz kuènta, la it̄j̄a ti ito uva tsík'óna
chjasintajni kixin ti ito la ó tsíchjé.

¹⁹ Ndá ti ángel kjuínchek'atsinka ti chika hoz chrítaón ti
chjasintajni la k'uijin ti ito uva ndá k'uènka ch'an ti ito ijnko nkehe
ijjé ts'éñá ch'an. Tíha mé t'axrjexín kixin Díos mé x̄ikaha
sinchekjasóte kaín chojni. ²⁰ Ndá ti ito uva mé ndója chjasin
k'uénxín ch'an, la ntiha mé k'uaxrjexín ijn̄i la kuichjéhe éxi noixín ti
freno kuènte kokate la éxi iní ciento kilómetro x̄ikaha kuichjéhe.

15

Ti yato ángel la ko ti ichin tsjixixín

¹ Ndá k'uíquān nkajní ijnko kjuaxroan ijje: mé yato sin ángel

kujkəo ti yato ichin tsjixixín tsɔníexín chojni, mé ti ichin mé tíha ti kjuanínkaon kuènte Díos tsjixixín.

² Kjaxin k'uíkuañ éxi ijnko ndañao éxi xrosəntə tsjehe sinkíkjan xrohi. Ndá chjínaxón ti ìntə mé tjejoxin toté ti sin tsíkjacha tsikjajonko ti iko ijié la ko kuinkáchónkihya ti nkehe tsíkjanoña kuènte la chóntahya sin ti xroye la ko ti número kuènte ti iko ijié, mé tjejóxin sin toté sin chritaon ti ndañao éxi xrosenta tsjehe la xraá sin arpa tsíkjajon Díos. ³ Ndá itsje sin ijnko canto kuènte Moisés, ti nkexro kjuich'ehe ixrə Díos, la ko ti canto kuènte ti kolélo, ndáchro:

Imá ijié ti kjuaxroan kuènta la ko kaín ti nkehe tsíkjich'éna.

Ìnchéni Díos, chonta kaín kjuachaxin.

Ndoá la ko chaxín ti ntja kuènta.

Jaha mé ti Rey t'ətoan kuenté chjasintajni.

⁴ ¿Xá nkexro chróchrakuənhya ti jaha, Ìnchéni?

¿Xá nkexro chrókjuikosáyahya kixin jahua ti nkexro tjóá?

Kaín nación itsi sin la tsjikosáyehe sin ti jaha

kixin ó k'uikon sin ti ixrə jína kjuich'e.

⁵ Kjuixin tíha, ndá tsjahə la k'uíkuañ xitjehe ti njnko itjen nkaya nkajní, ti cuarto tjejóchjína ti nkehe tsík'ətoan Díos. ⁶ Andá ti njnko mé k'uaxrjexín ti yato sin ángel kujkəo ti yato ichin la tjejochr'inkaya sin ika lino tjóá la ko tjákini, la chónta sin ijnko cinturón tsik'onaxin oro chjína ti ntakuin sin. ⁷ Ndá ijnko ti noó ti sin tjejóchón mé kjuajon nkojnko copa tsík'ónaxin oro kuakja ti yato ángel, andá ti copa mé síkaón ti nkehe tsjasótexín chojni kjuajon Díos, ti nkexro tjechón nkochríchín. ⁸ Andá nkaxenhen ti njnko la kaón ihnchi kujxin ti kjuachaxin ijié kuènte Díos, la ninkebro xrokjuahya ts'ixenhen ntiha hasta tsjixinjña ts'átsínka ti yato ichin kujkəo ti yato sin ángel.

16

Ti yato copa

¹ Ndá kujhəñ ijnko itan itsen k'uaxrjexín ti nkaxenhen njnko, ndáche ti yato sin ángel:

—Sátjia t'itjia ti nkehe tjiá ti yato copa chrítaón chjasintajni kixin tíha kuix̄in ti itjen Díos kixin tsjasótexín chojni.

² Ndá sákjui ti ángel saoxín, la k'uitji ti nkehe tjiá ti copa chrítaón chjasintajni. Ndá kaín ti chojni chón̄ta ti xroye kuènte ti iko ijíé la ko tjikosáyehe ti nkehe tsíkjanõña mé k'uaña sin tosóa, la imá tjtóé la ko ixra.

³ Andá ti yóxin ángel k'uitji ti nkehe tjiá ti copa chrítaón ndañao. La ti ndañao la k'óna ijñi éxi ijñié ijnko chojni tsíkjinchenihi kícho la kaín iko sínkankí ti int̄a la ik'uen.

⁴ Andá ti níxin ángel k'uitji ti nkehe tjiá ti copa chrítaón ti ndarío la ko ti int̄a sít'axrje tòyē , landá ti int̄a la k'óna ijñi. ⁵ Ndá kuihan nixja ti ángel chón̄ta kjuachaxin kuènte ti int̄a, ndáchro:

—Jaha mé ijnko nkexro jína kixin xikaha kjuinchekitoexián kaín ijíé. Inchéni, jaha mé ijnko Díos jína, xráxín itjen la ko naxa itjen.

⁶ Ti sin nínkakohan la k'óñá sin ti sin kuínkáchónki ti jaha la ko ti sin chrónkaxín ti itan, ndá ijie jaha chjehé sin ijñi its'i sin kixin jehe sin kjueya sin xikaha tsohen sin.

⁷ Kjaxin kuihan ti itjen altar nixja ijnko nkexro ndáchro:

—Chaxín Inchéni Díos, jaha chonta kaín kjuachaxin, ndoá la ko jína kjuinchekitoexián ijíéé kaín chojni.

⁸ Andá ti noóxin ángel k'uitji ti nkehe tjiá ti copa chrítaón ti ñao, andá ti ñao mé k'uáyéhe kjuachaxin kixin tsochjáxin kaín chojni ti xrohi kuènte. ⁹ Ndá kaín chojni chjánxin ti xrohi kuènte ti ñao, la kjónté xikaha, la kjuinkíhya sin ti nkehe tjenkayáxin sin la kjuikosáyehya sin Díos, la ícha k'uándaxíh̄in sin ti nkexro chón̄ta kaín kjuachaxin.

¹⁰ Ndá ti n'óxin ángel la k'uitji ti nkehe tjiá ti copa chrítaón ti trono t'et̄oanxín ti iko ijíé. Ndá ti kuék'et̄oanxín ti iko ijíé la k'uixin tié. Ndá kaín chojni kónietja sin nejen sin kixin ti kjuatjote chón̄ta sin.

¹¹ La kjónté xikaha la kjuinkíhya sin ti nkehe nduáhya tjenkayáxin sin la k'uántaxíh̄in sin ti Díos kuènte nkajní kixin ti kjuatjote kuente ti tosóa chón̄ta sin la kuitqehya sin ti nkehe nduahya kjuich'e sin.

¹² Andá ti njonx̄in ángel k'uitji ti nkehe tjiá ti copa chrítaón ti ndarío ijíé it'in Eufrates. La ti ndarío la kjuixé la xitjehē ijnko nt̄ia tsjix̄in ti sin reyes tsjix̄in ti tjt̄ox̄in ñao.

¹³ Ndá k'uíkuḡan kixin ir'ua ti dragón la ko ir'ua ti iko ijié la ko ir'ua ti profeta nduáhya tjako mé k'uaxrjexín iní nchḡakuen jínahña tsjehe éxi korána. ¹⁴ Tíha mé nchḡakuen jínahña la kjuakḡoxin kjuaxroan ijié. Andá tíhi kjuínchenkotsé kaín ti sin rey siín chjasintajni kixin tsjajon sin ti ñḡo kuènte ti Díos chónḡa kaín kjuachaxin. ¹⁵ “Tsjehéra, janhan la titàya tsjasé éxi ijnko xícheḡ. Díos sincheñao ti nkexro tjejótsjehe la ko t'ayakonhen ti iké kixin chrók'uajihya tjóchín la chrókósoéhya kixin chrókónoxín kixin tjóchín sin.” ¹⁶ La ti nchḡakuen jínahña mé kjuínchenkotsé ti sin rey ti ijna kuènte Meguido, mé ngiva Hebreo la it'in Armagedón.

¹⁷ Andá ti yaḡoxin ángel k'uitji ti nkehe tjía ti copa chrítaón ti xrinto, ndá nkaxenhen ti ninḡo itjen nkaya nkajní mé k'uaxrjexín ijnko itan, kuixin ti itjen ti trono mé itsen nixja, ndáchro:

—Ó kjuixin xiteya tíhi.

¹⁸ Ndá k'uixin kjónkíxín, k'uixin ruido la ko k'uixikjonta la ko imá fuerte kuinkí nonte. Mé tíha la xikḡahya kóhen ndesi xrankixixin k'uixin chojni ti chjasintajni. ¹⁹ Ndá ti chjasin ijié mé xitjeḡe ti nonte la k'óna iní, la ko kaín ti chjasin siín chjasintajni la k'uitjáña. Kjaxin k'uitjáñehña Díos ti chjasin imá ijié it'in Babilonia, la tíha mé kaín kjuanínkaon kuènte ch'an kjuínchekjasótexín ch'an. ²⁰ La kaín nonte ntsíntsí siín nkosiñe ndañao la ko kaín ijna mé k'uitjáña.

²¹ Ndá nkajní k'uánótjexin toni ijié, yéxin cuarenta kilo mé xratja itsjé chojni. Landá ti chojni la antsí konínkaon sin k'uandaxíhin sin Díos kixin xikḡaha kóhen, imá kjuasótexin sin ti toni.

17

Ti chojnichjin la ko ti iko ijié

¹ Ndá ikui ijnko ti yaḡoxin ángel chónḡa ti yato copa la ndáchro: —Xrákiá ntihi, ndá tsjḡakḡha nkexrín tsjasóte ti chojnichjin tjasin ijié kítxaxin chrítaón ti nchóhña ndañao. ² Ti sin rey t'etḡoan chjasintajni la kjuasinko tjan ijié la ti chojni siín chjasintajni mé kókoanxín sin ti vino kjuajon tjan ndá xikḡaha kjaxin kjuasinko tjan ijié.

³ Andá chr'éxin sákjuiko ti janhan Nchḡakuen Díos nteje, ndá

ntiha k'uíkuḡ ijnko chojnichjin kjikjen chrítaón ijnko iko ijié, kjátse tsjehe, la kuenté ti iko ijié mé sínixín nkehe t'ántaxenxin Díos la chónṭa yato ikja la ko ite ntèe. ⁴ Ti chojnichjin mé chr'inkáya ika morado la ko kjátse tsjehe la ko chónṭa chika oro la ko ixrṡ naxrjón la ko ixrṡ perla ti iké tjan, la kjaxin xraá tjan ijnko copa tsík'ónaxin oro síkaón ti nkehe jínahña tsjasixín tjan ijié. ⁵ Ti totjin tjan mé kjínixín ijnko nkehe ninkexro tienxínhña, ndachro: “ Babilonia ti chjasin imá ijié, ìñé kaín ti chojnichjin tjasinko ijié itsjé chojni ndoa la ko kaín ti nkehe jínahña siín chjasintajni.” ⁶ Ndá chr'éxin kónóna kixin ti chojnichjin la tsékoanxín tjan ijnié ti sin tinkáchónki Díos la ko ijnié ti sin tsík'en kixin kuinkáchónki sin Jesús. Ndá ti ó k'uíkuḡ xikaha la imá chrakuan. ⁷ Ndá ti ángel ndáchro:

—¿Nkekuènté imá chrakuan Janhan tsotjanka nkehe t'axrjexin ti chojnichjin la ko nkehe t'axrjexin ti iko ijié kjikjen tjan chónṭa yato ikja la ko ite ntèe. ⁸ Ti iko ijié k'uíkuḡ mé kuék'e ósé, kjánchó ijie la í kohya, kjánchó tsochrìixín ti tòye ninka inaá ndá chr'éxin its'en. Andá ti chojni siín chjasintajni sínixínhña ihnié sin ti libro kuènte kjuachón ndesi k'óna chjasintajni, mé imá tsochrakon sin ts'ikon sin ti iko ijié kuék'e la ijie i kohya, kjánchó xikjan inaá.

⁹ Ti nkexro tienxín la chrókuienxin kixin ti yato ikja ti iko mé t'axrjexín ti yato ijna kjikjen ti chojnichjin. ¹⁰ La tíha mé kjaxin t'axrjexín yato sin reyes, in'ó ti sin rey la í t'etuanhña sin ijie, ndá ijnko ti jehe sin la t'etṡan ijie la ti ijnko la naxa tihya. Andá ti ó itsji la kánhño isé ts'etṡan. ¹¹ Ti iko ijié kuék'e ósé la ijie la í kohya, mé tíha ti jníxin rey, la tíha mé ijnko ti yatoxin rey la chr'éxin la its'en.

¹² Ti ite ntèe k'uíkuḡ mé ite rey naxa t'ayehya kjuachaxin ts'etuan. Kjánchó ts'áyehḡ kjuachaxin ts'etṡanko ti iko ijié ijnko hora koá. ¹³ Ite ti sin rey i la nkokṡa tsjenkayáxin sin la tsochjéhe sin ti kjuachaxin kuènte sin ti iko ijié a kixin ts'etṡan. ¹⁴ La tsjajonko sin ti kolélo, kjánchó ti kolélo la tsjacha kixin jehe ch'an mé ti Ìnché kaín ti chojni t'etṡan la ko jehe ch'an mé ti Rey kuènte ti sin reyes, la ti sin tjejóko ch'an mé tsík'éyehḡ ch'an la tsíkjejá ch'an la jína nchexiteya.

¹⁵ Kjaxin ndáchro ti ángel:

—Ti ìntà k'uíkuán la chrítaón kítjǎxìn ti chojnichjin tjasinko ijie itsjé chojni ndoa, mé tíha la kaín chjasin, kaín chojni, kaín nación la ko kaín ngiva. ¹⁶ Andá ti ite ntèe k'uíkuan chóna ti iko ijie mé tsonínkakohen ti chojnichjin tjasin ijie, la tsitøhe sin jehó tjan la ko tsotjóchín tjan la sinie sin ti ntøe tjan la ko tsjaaka sin tjan. ¹⁷ Díos tsík'etueñhen asén sin kixin sich'e sin éxi tjinkaon ch'an, kixin nkokøa tsjenkayáxin sin la ko tsjajon sin ti kjuachaxin kuènte sin ts'áyéhe ti iko ijie kixin ts'etøan hasta tsoxiteyájia ti nkehe tsíndáchro Díos. ¹⁸ Ti chojnichjin k'uíkuan mé tíha ti chjasin ijie t'etueñhen ti sin rey t'etøan chjasintajni.

18

K'uitjaña ti chjasin Babilonia

¹ Ndá chr'éxìn k'uíkuan íjnko ángel k'uinkajinxìn nkajní chóna nchónhña kjuachaxin landá ti chjasintajni la k'uinkaséña kixin ti ángel la imá tjákini. ² Ndá ti ángel la itsen ndáchro:

—Ó k'uitjaña, ó xíka ti chjasin ijie Babilonia. La k'óna ndøe ti jínahña la ti t'iximáxin nchakuen jínahña la ko kaké ti iko xritjaka la ko itjuéé kaín iko jiehe náxrjónhña. ³ Kixin kaín nación kókoøaxìn ti vino kuènte ti nkehe jínahña kjuajon tjan la ko ti sin rey t'etøan chjasintajni la kjuasinko tjan ijie. La ti sin nchekji nkehe kuenté chjasintajni la kórico sin kixin jehe tjan k'uøna tjan itsjé ti nkehe xrinchekji sin.

⁴ Ndá kuihån íjnko itan kuixìn nkaya nkajní ndáchro: —T'axrjéxinra ti chjasin méhe, jahara chojni tinkáchónki ti janhan, kixin chrókjuásinhñara ijie éxi jehe tjan la ko chrókjuasótexinhñara ti nkehe tsohen ntiha. ⁵ Kixin ti ijie tjasin tjan mé k'uánkí hasta kjuijixraká nkajní la Díos xraxinkaon ti nkehe nduáhya kjuích'e tjan. ⁶ Chjehéra tjan éxi ti nkehe kjuích'ehe tjan íso chojni la ko tjenkehéra tjan yaáya éxi ti nkehe kjuích'e tjan. La ch'énara yaáya fuertexin ti nkehe its'i tjan éxi ti tsíkjich'éna tjan ik'ui íso chojni.

⁷ Antsí chrókjuasóte tjan éxi ti nkehe kjuích'ehe tjan íso chojni kixin kjuínchehnke tjan la ko kuéchóna tjan kaín nkehe kóxrjihin tjan. Kixin jehe tjan ndáche tjan asén tjan: “Ntihi tétjaxian éxi ijnko

reina. Janhan la jehya ijnko chojni ik'án la ko tsjasótehya janhan.”

⁸ Méxra nkokoa ñao itsi kaín ti kjuaxikaon tsohen tjan: its'en tjan, tsjasóte tjan la ko ts'enxin tjan kjinta la ko tsochexin tjan xrohi kixin It'éni Díos chóna kaín kjuachaxin la sinchekjasóte ti jehe tjan.

⁹ Andá ti sin rey siín chjasintajni tsíkjasinko tjan ije la ko nchónhña kjuaxróxin kuéchóna sin kixin ti nkehe k'uechóna tjan la tsotsjánka sin la ko ts'éya sin ti ó ts'ikon sin ts'àya tjan ihnchi ti ó tsoche tjan. ¹⁰ Ndá jehe sin la ikjín ts'ejo sin kixin chrakon sin kixin koí sin tsjasóteko sin tjan la tsondáchro sin:

—Nòa ti jaha chjasin ijié, chjasin Babilonia, ti chjasin imá t'etqan kixin titàya ikui ti kjuasótia.

¹¹ Ti sin nchekji nkehe la kjaxin tsotsjánka sin la ko ts'éya sin kixin xikaha kóhen ti chjasin a kixin í tsokohya nkexro ts'ena ti nkehe sinchekji sin: ¹² éxi ti oro, plata, ixro náxrjón, perla, ika náxrjón tsík'onaxin lino, ika seda, ika morado la ko kjátse; kjaxin kaín ti inta náxrjón xraxé, ti nkehe tsík'onaxin bronze, ti nkehe tsík'onaxin ñeno elefante la ko ixro mármol, ¹³ canela, xroqan xraxé náxrjón, chinko xraxé náxrjón, xroqan mirra, vino, aceite, harina najni la ko noa trigo, la ko kjaxin iko tamá nkehe, kolélo, kokate, carreta la ko chojni ch'exín ixra. ¹⁴ La tsondáche sin ti chjasin:

—Í chontahya ti ito imá náxrjón kuékóxríhan la ko kaín ti nkehe náxrjón tjete kuéchonta la í ts'ikohña inaá.

¹⁵ Ti nkexro kuékjinchekjihi nkehe ti chojni a, la kórico sin kixin ti nkehe kjuínchekjihi sin tjan. La ikjín ts'éjo sin kixin chrakon sin koí sin tsjasóte sin la tsotsjánka sin la ko ts'éya sin, ¹⁶ la tsondáchro sin:

—Nòa ti chjasin ijié. K'uek'itsá ika lino náxrjón tsjehe la ko ika kjátse tie la ko kjátse tsjehe la ko chóna chika oro la ko ixro perla tjete sínkí. ¹⁷ Andá nkoratókoá kjuéje kaín ti nkehe tjete kuéchóna tjan —mé xikaha tsondáchro sin.

Kaín ti nkexro t'etqan ti barco la ko ti sin síxenhén ti barco la ko ti sin ich'e ixra chrítaón ndaño la kuitqhe sin ikjín ¹⁸ la ti ó k'uikon sin ti ihnchi síchriinxín ti chjasin, la k'óyako sin, ndáchro sin:

—¿Xá nke chjasin chrókóyohé ti chjasin ijié í?

¹⁹ La kuikjajin sin ikja sin inche la tsjánka sin, ndachro sin:
—Nòà ti chjasin imá ijié. Ti sin kuéchónta barco chrítaón ndaño la kórico sin landá nkorató koá kjuixin k'uitjáña ti nkehe kuéchónta sin.

²⁰ Andá kaín ti nkexro tjejó nkajní tsóchehe sin kixin xikaha kóhen ti chjasin a. Tócháhara jahara k'uájikoara Ìnchéni la ko jahara kuéchronkaxinra itén Díos la ko kaínra kuinkachónkira ch'an kixin Díos kjuínchekjasóte ti tjan a, kixin kaín ti nkehe jínahña kjuich'e tjan.

²¹ Andá ijnko ángel chónta nchohña kjuachaxin mé kjuatsen ijnko ixrō éxi ijnko ixrō kuènte molino la k'uenkí ndaño la ndáchro:

—Xikihi tsohan jaha, chjasin Babilonia, ti chjasin imá ijié, la í ts'ikonhña chojni chr'éxin. ²² Í tsienhña sin ison kuènte ti arpa, i tsienhña sin tsotsje chojni, tsokohya ti isón kuènte flauta la ko trompeta ti ntja kuènta la ko tsokohya ninkexró sich'e ixrā ntiha la ko í tsienhña sin ninkehó ruido kuènte ti ixrō molino. ²³ Í ts'inkaséñaxínhña xrohi kuènte ninkehó lámpara la ko í tsienhña ts'ixin kia tsotēhe chojni. Kixin ti sin kuékjinchekji nkehe ntiha ósé la imá kuék'etōan sin kuènte chjasintajni la kuékjich'iyēhe sin ti sin siín chjasintajni, kuékjinchexroan sin la kjuich'iyēhe sin kaín chjasin.

²⁴ Kixin ti chjasin ijié la kónoxin ijnié ti sin tsík'en kuéchrónka itén Díos la ko ti sin tinkáchónki Ìnchéni la ko kaín ti sin tsík'en kuénté chjasintajni.

19

Tjejotsje sin nkaya nkajní

¹ Ndá chr'éxin kujhan itén nchónhña nkexro tjejó nkaya nkajní itsen nixja, ndáchro:

¡Kjuasáya! Ti tsaáxini, kaín ti kjuasáya la ko ti kjuachaxin mé kuènte It'éni Díos.

² Chaxín ndoá nchekitōexín ch'an kaín ijié kixin jehe ch'an kjuínchekitōexín chan ijíé ti tjan kuékjasinko ijié itsjé chojni ndoa

la kjuachroe tjan kaín ti chojni síin chjasintajni, kjuích'e tjan itsjé nkehe jínahña.

Jehe ch'an kjuínchekjasóte ch'an ti tjan a kixin jehe tjan k'óñá tjan ti sin kuékjich'ehe Dios xra.

³ La chr'éx̄in ndáchro sin ínaá:

—¡Kjuasáya! Ndá ti ihnch̄i sit'aya tjan la títqehya chriin nkochr̄ix̄ín.

⁴ Andá ti veinticuatro ti sin táda la ko ti noó ti nkexro tjejóchón k'uejóxin toch'in sin hasta nkéhe ikja sin nonte la kjuikosáyehe sin Díos, ti nkexro tjetj̄ax̄in ti trono, la ndáchro sin:

—¡Mé x̄ikaha tsqhen! ¡Kjuasáyé Díos!

⁵ Ndá kuihan íjnko itan kuix̄in ti itjen ti trono ndáchro:

—Tjikosáyehéra ti Díos kuènténi kaínra ch'ehéra ch'an ixra la titekakohénra ch'an, ti chojni ntqeto la ko chájan.

Ti kia kuènte ti kolélo

⁶ K̄j̄ax̄in kuihan éxi itén nchónhña chojni q̄ éxi ti ndáchro nchónhña ndarío q̄ éxi ti itsen tjonta mé ndáchro:

—¡Kjuasáya!, kixin Ìnchéni Díos chóna kaín kjuachaxin mé t'etoan.

⁷ Tsqchéheni la tsjikosáyeheni It'eni Díos kixin ó kjuixraká ti ñao ts'ixin kia kuènte ti kolélo.

La ti tjan tsqtehe ch'an la ó tsíkóyaxíhin tjan, tjechónhen tjan,

⁸ kixin jehe tjan mé k'uáyéhe tjan kjuachaxin ts'itsa tjan ti ika lino tjóá n̄jni, tják̄ini tsjehe. Ti ika lino tjóá mé t'axrjex̄in ti nkexro jína k'uejó kuinkáchónki Díos.

⁹ Andá ti ángel mé ndáchro:

—Ikjian tíhi: “Náxrjón chéhe ti nkexro chóna kjuachaxin itsji ti kia kuènte ti kolélo.”

La ínaá ndáchro:

—Ti itan i mé chaxín itén Díos.

¹⁰ Ndá janhan kjuak'éxian tqch'ian tqté ti ángel kixin chrókjuikosáyah̄a, andá ti ángel ndáchro:

—Nahi. Tjak'éx̄inhña tqch'ian kixin janhan k̄j̄ax̄in t'ah̄a ixra Díos éxi jaha la ko éxi ti sin kíchuá titekaon ti itan jína chrónka Jesús.

Jehó Díos mé tjikosáyehé.

Ti nkehe kuéchrónka Jesús kjuakqohę kaín chojni mé ti nkehe chrónka ti sin profeta.

Ti nkexro tjejen ti kokate tjóá

¹¹ Andá k'uíquau kixin ti nkajní mé tjexrankehe la ntiha kuixin ijnko kokate tjóá la ti nkexro tjejen ti kokate mé it'in Jina la ko Chaxín, la ndoá nchekitoxín ijíee chojni la ko chaxín jína kjuajonko ti jínahña. ¹² Ti ikon ch'an mé tjákini tsjehe éxi xrohi síchr'ákjen, la ti ikja ch'an me chóna itsjé corona la ntiha tjenixín ihnié ijnko nkexro ninkexró noehña; jehó ch'an me nohe ch'an nkehe t'axrjexin tíha. ¹³ La tjechr'inkáya ch'an ijnko ika síkjajin ijni la ti ihnié ch'an mé it'in Itén Díos. ¹⁴ Andá ti soldado kuente nkajní la chréhe ti jehe ch'an. Chr'inkáya sin ika lino najni, tjóá la tjejójen sin kokate tjóá. ¹⁵ Andá ti ir'ua ch'an mé t'axrjexín ijnko espada imá taté kixin tíha sincheníexín ch'an kaín nación la ko ts'etoxán ch'an ijnko vara tsík'ónaxin chika. Jehe ch'an sinchekitoxín ch'an ijíee sin éxi ti nkexro t'enxín ito uva toté, xikaha ts'etoxan ch'an tsjasóte sin kixin ti kjuanínkaon kuente Díos, chóna kaín kjuachaxin. ¹⁶ Ti iké ch'an la ko chrítaón toch'in ch'an mé tjenixín ijnko nkehe ndácho: Rey kuente kaín ti sin rey la ko Inché kaín chojni.

¹⁷ Andá chr'éxin k'uíquau ijnko ángel tjexín toté chritaon ti ñao mé itsen ndáche ti iko xritjaká nkosiñe nkajní:

—Xrákira, tónkotséra ntihi kixin Díos tsjajon nkehe sintera.

¹⁸ Sintera ti into kuente sin rey, into kuente ti sin t'etuhen sin soldado, into kuente ti chojni jjehe, into kuente kokate la ko ti sin tjejójen kokate, ti into kuente kaín chojni t'etoxan, into kuente chojni ch'exón ixra la ko ti into kuente chájan la ko chojni nteto.

¹⁹ Andá k'uíquau ti iko ijíe la ko ti sin rey t'etoxan kuenté chjasintajni la ko ti soldado kuente, mé tsíkónkotsé sin kixin tsjajonko sin ti nkexro tekjen ti kokate la ko kaín ti sin soldado kuente nkajní. ²⁰ Andá itsé sin ti iko ijíe la ko kjaxin ti nkexro nduáhya kuékjako itén Díos kuékjasixín kjuaxroan ijíe nkayakon ti iko ijíe a. Ti chojni nduáhya kuékjako, mé kjuasin sin kjuaxroan

kjuích'iyexín ti chojni tsíka ti xroye kuènte ti iko ijié la ko kjuikosáyehe ti nkehe tsíkjanõña kuènte. Ndá ti iko ijié la ko ti nkexro nduáhya chrónkaxín itén Díos mé tjejótsjehí sin ichr'an Díos ti siín xrohi la ko azufre kixin tsoche sin. ²¹ Andá ti íso sin la k'uenxin sin ti espada t'axrjexín ir'ua ti nkexro tekjen ti kokatę tjóá, la kaín ti iko xritjaká la hasta kjuachahya va kjónie va ti into kuènte ti sin a.

20

Ti mil nánó

¹ Ndá chr'éxín k'uíkuḡan ijnko ángel k'uinkajinxín nkajní tjexraá ti llave kuènte ti tòye ninka la ko ijnko cadena ijié. ² Andá ti ángel í, mé itsé ti dragón, ti konche ósé kuék'e mé tíha ti jínahña la ko Satanás, la k'uechroé mil nánó. ³ Landa tí ángel ik'ué sakjuí ti tòye ninka ti dragón, kuéchjína la kjuák'e ijnko sello chrítaón ti puerta kixin í xrokjuahya sich'iyeye ti chojni siín kaín nación hasta ts'átsínka jia ti mil nánó, ndá tsoxindankehe, kjánchó séhya ts'ętoan.

⁴ Ndá chr'éxín k'uíkuḡan iso trono, la ntiha mé tjejótjaxín ti sin tsík'ayéhe kjuachaxin sinchekitęexín ijié chojni. Kjaxin k'uíkuḡan asén ti chojni tsíchríjin ikja kixin chrónka sin ti itan kuènte Díos tsichronka Jesús. Jehe sin la kuinkáchónkihya sin ti iko ijié la ko ti nkehe tsíkjanõña kuènte la ko kuítęehya sin ikuá xroye ti totjin sin o ti itja sin. La k'uíkuḡan kixin xechón sin ínaá la kuętoanko sin Cristo mil nánó. ⁵ Kjánchó ti íso chojni tsík'en la xechónhña sin hasta ts'átsínkajia ti mil nánó. Mé tíhi ti xrankíxixín tsoxechón chojni. ⁶ Náxrjón chéhe ti sin tsíkjinchetjóá Díos kixin jehe sin mé sḡo sin tsoxechón sin, kixin ti yaáxin chrók'uen chojni la í chóntahya ninkehó kjuachaxin. La jehe sin ts'óna sin nchat'á kuènte Díos la ko kuènte Cristo la ts'ętoanko sin ch'an mil nánó.

⁷ Andá ti ó tsoxitja ti mil nánó, ndá Satanás tsoxindankeéxin ti kjíchroé, ⁸ la sátsji sich'iyeye ti chojni siín kuenté chjasintajni; sátsji sich'iyeye ti chjasin Gog la ko Magog, la sinchenkotsé ti chjasin la ko ti soldado kuènte kixin tsjasin sin guerra. Ti tsjéxín

sin la éxi ti nchesen siín chrínta ndaño. ⁹ Jehe sin mé sátsji sin ti tonxín ti nonte, la ts'andatjen sin ti tjejó ti sin tsíkjinchetjóá Díos, ti chjasin ijié tjehe ch'an. Kjánchó Díos tsochr'an xrohi tsixin nkajní, la tsochéxin kaín ti chojni jínahña la ts'itjáña sin. ¹⁰ Landá ti jínahña kjuích'iyehé chojni la kjaxin sátsji ti siín xrohi la ko azufre kixin tsoche, mé ntiha satsikji ti iko ijié la ko ti nkexro nduáhya kjuako itén Díos kixin tsoche la tsjasóte sin nkochrín, nchakotjin la ko tie.

Ti tsítöexin ijié chojni

¹¹ Andá k'uíkuḡn ijnko trono ijié la ko tjóá la ko ti nkexro tetjaxin ntiha. Ndá ti nonte la ko ti nkajní la k'uitjáña koá la í kónoxínhña nketí chrók'uejó. ¹² Landá k'uíkuḡn ti sin tsík'en; chojni tjetoan ko chojni tjetoanhña, mé tjejóxin sin toté sin nkayakon Díos; ndá xitjehé iso libro la ko kjaxin xitjehé ijnko libro, mé tíha ti libro kuènte kjuachón. Landá kuitöexín ijié ti chojni tsík'en éxi sínixín ti íso libro, éxi ti ixra kjuích'e sin. ¹³ Ti ndaño la kjuajon ti sin tsik'enxin ntiha, la ti kjuach'én la ko ti sátsji ti sin tsik'en la kjuajon ti sin siín ntiha; la kaín sin kuitöexín ijié sin, nkojnko sin éxi ti ixra kjuích'e sin. ¹⁴ Andá chr'éxin la ti kjuach'én la ko ti sátsji ti sin tsík'en la sákjui ti siín xrohi kixin tsoche. Tihí mé ti yaáxin its'en chojni. ¹⁵ Landá ti nkexro sínixínhña ihnié ti libro kuente kjuachón la kjaxin sákjui ntiha.

21

Nkajní nixin la ko nonte nixin

¹ Ndá chr'éxin k'uíkuḡn ijnko nkajní nixin la ko ijnko nonte nixin kixin ti nkajní saoxén la ko ti nonte saoxén la k'uitjáña la ti ndaño la í kohya. ² Janhan, Juan, k'uíkuḡn ti chjasin ijié tjóá. Ti Jerusalén nixin, k'uinkajinxin nkajní kuixin ti itjen Díos, la kuenté tsik'itsá éxi ijnko chojnichjin tsik'itsá kixin tsotehe. ³ Ndá kuihan ijnko itan itsen kuixin nkaya nkajní ndáchro:

—Tihín, ijie Díos itjen ti siín chojni, la ts'ejóko sin ti jehe ch'an la jehe sin ts'óna sin chjasén ch'an la Díos mé ts'ejóko sin ntiha la

ts'óna Díos kuènte sin. ⁴ Díos mé ts'óní kaín ndákon sin la í tsokohya ti its'en chojni, la tsokohya nkexro tsotsjánka la ko ts'ává, tsokohya ti tsjasóte chojni kixin kaín ti nkehe kuék'íxin ósé la ó kjuixin k'uatsínka.

⁵ Andá ti nkexro tetjaxin ti trono mé ndáchro:

—Janhan sít'ána nixin kaín nkehe.

La kjaxin ndáchro:

—Ikjian tíhi, kixin tíhi mé itan chaxín ndoa la ko jína tsitekaon chojni.

⁶ Ndá chrónka ch'an:

—Ó kjuixin kóhen kaín nkehe. Janhan mé ti xrankíxixín la ko ti tsjixixín, éxi ti letra A hasta Z. Ti nkexro ik'uen ìntá la janhan tsotjahá ti ìntá tjajon kjuachón la ninkehó ts'ixinkíéhya sin. ⁷ Ti nkexro tsjacha tsítqehya ti janhan la ts'áyéhe sin kaín tíhi. La janhan ts'óna Díos kuènte sin, la jehe sin ts'ona sin xjana.

⁸ Kjánchó ti nkexro chrakon, ti nkexro titekakonhña, ti nkexro chjinoxíhin, ti nkexro t'óñá kícho, ti nkexro tjasiko ijje ókjé chojnichjin, ti nkexro nchexroan, ti nkexro tinkáchónki nkehe tsíkjanqña la ko kaín ti nkexro xrich'ia, mé sátsji ti siín xrohi la ko azufre kixin tsoche mé tihi ti yaáxin its'en chojni.

Ti Jerusalén nixin

⁹ Ndá kochjína ijnko ti yatoxin ángel chóna ti yatoxin copa síkaón ti yatoxin ichin tsjixixín tsjasótexín chojni. Mé ndáchro:

—Xrákia ntihi ndá tsjákqha ti tjachjin tsotqhe ti kolélo.

¹⁰ Ndá ti ángel sákjuiko ti janhan ijnko ijna ijje la ko noi, ndá kjuako ti chjasin ijje, mé ti chjasin Jerusalén tjet'inkajixin nkaya nkajní ti itjen Díos. ¹¹ Ti chjasin a mé tjákiníxin ti kjuachaxin kuènte Díos. Andá ti tjákiní mé éxi ijnko ixro imá náxrjón o éxi ti ixro jaspe tjákiní éxi xrosentá tsjehe. ¹² Ndá nkondatjén ti chjasin mé chóna ijnko tjat'o noi la chóna teyó puerta, la tjejónta nkojnko ángel nkojnko ti puerta, la ko tjejónixin ihnié ti teyó ti sin tsík'axreníxin Israel nkojnko ti puerta. ¹³ Tjejó iní puerta ti tjitoxin ñao, la iní nó norte, la iní ti tjiatóxin ñao, la iní puerta nó sur. ¹⁴ Ti tjat'o tsíkantatjen ti chjasin a mé chóna teyó ixro sójixin ti tjat'o la

sínixín ihnié ti teyó sin k'uajiko ti Kolélo.

¹⁵ Ti ángel níxjāna mé tjexraá ijnko inta vara tsik'ónaxin oro kixin tsoxrachōaxín ti chjasin, ti puerta kuènte ti chjasin la ko ti tja't'ō tsíkantatjen. ¹⁶ Ti chjasin mé cuadrado; la ti kjíjinxin mé nkokón éxi ti tonxín. Andá ti ángel la kjuachōa ti chjasin, la ti chjasin mé chóna iyó mil la ko iyó ciento kilómetro ti kjíjinxin, andá ti ntetoxín la ko ti tonxín la nkokón. ¹⁷ Ndá chr'éxín mé kjuachōa ti ángel ti tja't'ō tsikādatjen ti chjasin la chóna sesenta y cinco metro kixin ti ángel la kjuachōa éxi tjachōa chojni chjasintajni.

¹⁸ Ti tja't'ō tsíkādatjen mé tsík'ónaxín ixrō jaspe, andá ti chjasin la tsík'ónaxín jehó oro, éxi xrosentā tjoá tsjehe. ¹⁹ Ti ixrō tsík'ónaxín ti cimientó ti tja't'ō la tsík'ónaxín itsjé ti ixrō najni náxrjón tsjehe. Ti ixrō xrankíxixín la jaspe, ti ixrō yóxin la zafiro, ti ixrō níxin la ágata, ti noóxin la esmeralda. ²⁰ Ti n'óxin la ixrō mármol, ti injonxin la cornalina, ti yatōxin la crisólito, ti jníxin la berilo, ti naxín la topacio, la ti texín la crisoprasa. Ti tejnkoxin la jacinto, landá ti teyóxin la ixrō amatista. ²¹ Andá ti teyó puerta, mé teyó perla; la nkojnko ti puerta mé tsík'ónaxin nkojnko perla. Andá ti ntja ijie kuènte ti chjasin la tsík'ónaxín jehó oro éxi xrosentā tsjehe.

²² Ntiha la k'uíqonhña ninkehó njnko, kixin Ìnchéni Díos chóna kaín kjuachaxin mé ti njnko la ko ti Kolélo. ²³ Ti chjasin a mé ticháxinhña kixin ti ñao o ti nitjō ts'inkaséñaxín, kixin ti kjuachaxin ijie kuènte Díos la ko ti Kolélo mé ti xrohi t'inkaséñaxin ntiha. ²⁴ La ti chojni kaín nación tsíkaá la tsjixín sin ti xrohi kuènte ti chjasin a, la ko ti sin rey kuènte chjasintajni la tsjikohe sin ti nkehe kuéchóna sin. ²⁵ Ti puerta kuènte ti chjasin la ts'ikjèhya ti nchakotjin la ntiha la tsokohya sítie. ²⁶ Ntiha tsjijiko sin kaín ti kjuasáya la ko ti nkehe tjete kuéchóna sin chjasintajni. ²⁷ Ntiha la ts'ixehña ninkehó nkehe kjitā, ninkehó chojni chjinoxíhin o chojni ch'ia. Jehó ts'ixenhen ntiha ti nkexro sínixín ihnié ti libro kuènte ti kjuachón chóna ti Kolélo.

22

¹ Andá ti ángel mé kjuako ijnko ndarío tjoá, ti intā tjajon kjuachón

mé tjakini éxi xrosenta tsjehe, la tiha t'axrjexín ti trono kuènte Díos la ko ti Kolélo. ² Andá nkosiñe ti ntia tjetoan kuènte ti chjasin, la ko nkojnko nánko ti ndarío mé ntiha itjen ti inta tjajon kjuachón, mé t'óna ito teyó veces nkojnko nánó, la t'óna ti ito nkojnko nitjó la ti ika kuènte ti inta la xroan tsitoxexín jína kaín ti nación. ³ La ntiha í tsokohya ninkehó nkehe kjita kónínkakonhen Díos kixin ti trono kuènte Díos la ko ti Kolélo mé tsjak'e ti chjasin. La kaín ti sin kuènte ch'an la tsjikosáyehe sin ti jehe ch'an. ⁴ La ikon sin ts'ikonxin sin Díos la ko tsochónta sin ti ihnié ch'an ti totjin sin. ⁵ Ntiha la í tsokohya sítie, la ti sin ts'ejó ntiha la í tsichánxienhña sin ti xrohi kuènte lámpara, la ko ti xrohi kuènte ñao kixin Ìnchéni Díos mé ts'inkaséñaxín ntiha la ko jehe sin ts'etōan sin nkochríxín

Ti ñao itsi Jesucristo la í séhya

⁶ Andá chr'éxin ndáchro ti ángel:

—Ti itan í mé chaxín ndoá, la ko jína tsitekaon chojni. La ko Ìnchéni Díos, ti nkexro nchexraxinkaon ti sin nixja itén ch'an mé ichr'án ch'an ti ángel kuènte ch'an kixin tsjakohē ti sin ch'ehe ixra ti jehe ch'an, ti nkehe í kánhño isé tsohen.

⁷ —i Tsjehera. Í séhya ndá ts'inka janhan!

Díos sincheñaō ti nkexro titekaon ti itan kuènte Díos, nixja ti xroon i.

⁸ Janhan, Juan, kujhan la ko k'uíkuān tíhi. Andá ti ó kjuixin kujhan la ko k'uíkuān la kjuak'éxian toch'ian ti itjen toté ti ángel kjuako tíha kixin chrókjuikosáyaha. ⁹ Kjánchó ti ángel ndáchro:

—Xikahña ich'e, kixin janhan la kjaxin t'aha ixra Díos éxi jaha la o éxi ti sin kichuá nixja itén Díos, la ko kaín ti nkexro titekaon ti nkehe sínixín ti xroon i. Jehó Díos tjikosáyehé.

¹⁰ Kjaxin ndáchro:

—Tjak'échjinahña ómó ti nkehe kuihín kuènte Díos sínixín ti xroon i, kixin ó tinkákichjína ti ñao tsoxiteyá. ¹¹ Méxra ti sin ich'e nkehe jínahña la á nohe sin naxa sich'e sin ti nkehe jínahña, la ko ti nkexro ich'e nkehe tjuáhya la á nohe sin sich'e ti nkehe tjuáhya. Andá ti nkexro nchexiteyá éxi tóxrjihin Díos la naxa chrókjuinchexiteyá sin xikaha la ko ti nkexro tsíkjinchetjóá Díos la

naxa tjóá chrók'uejó sin.

¹² —Chaxín, ó ts'inka janhan; la ts'inkakian ti nkehe tsotjaha nkojnko nkexro éxi ti ixra kjuich'e sin. ¹³ Janhan ti xrankíxín la ko ti tsjixín, ti saxín la ko ti tsjejexin éxi ti letra A la ko hasta Z.

¹⁴ Díos sincheño ti nkexro itjen iké, kixin tsochóna kjuachaxin tsqchjinehe ti inta tjajon kjuachón, ndá jína ts'ixenxín ti puerta kuente ti chjasin. ¹⁵ Kjánchó ndója ó tsitqhe ti nkexro ich'e nkehe jínahña, ti nkexro nchexroan, ti nkexro chóna nchónhña chojnichjin, ti nkexro t'óñá chojni, ti nkexro tinkáchónki nkehe tsíkjanóna la ko ti chojni imá tóxrjihin xrich'éna kjuach'ia.

¹⁶ —Janhan, Jesús, mé ichr'an ti ángel kuentana kixin tsochenka kaín ninko tíhi. Janhan k'uaxrjeníxian ti rey David la ko janhan ti konotsé kuente nchítjen.

¹⁷ Ti Nchakuen Díos la ko ti sin tinkáchónki ti Kolélo mé ndáchro:
—Xrákia.

La ti nkexro tihin la tsondáchro:

—Xrákia.

Andá ti nkexro t'enxín ìnta la chrókjui chrók'ui ti ìnta tjajon kjuachón la ninkehó ts'ixinkíehya sin.

¹⁸ Kaín ti nkexro tihin ti itén Díos tjenixín ti xroon i, la janhan tsotjanka sin tíhi: Ti nkojín nkexro tsochr'ákjehen íso nkehe ti nkehe tjenixín ti xroon i, la Díos mé sinchekjasótexín ch'an ti jehe sin ti ichin sínixín ti xroon i. ¹⁹ Andá ti nkojín nkexro tsakitsjendehe nkojín ti nkehe tjenixín ti xroon i, la Díos tsakjín ti nkehe chrók'uáyéhe sin chóna ti libro kuente kjuachón la ko xrokjuahya ts'ixenhen sin ti chjasin tjóá, éxi nixja ti xroon i.

²⁰ Andá ti nkexro chrónka tíhi mé ndáchro:

—Chaxín tjoka ts'inka janhan.

Mé xikaha tsqhen. ¡Xrákiá, Ìnchéni Jesús!

²¹ Ìnchéni Jesucristo mé sincheñoora kaínra. Amén.